JAVA-BODE.

NIEUWS-, HANDELS- EN ADVERTENTIE-BLAD VOOR NEDERLANDSCH-INDIE.

A°. 1858. Woensdag, 15 December. N°. 100.

HOOFD-BUREAU: Te **Batavia** bij H. M. VAN DORP; te **Samarang** bij DE GROOT, KOLFF & Co. en G. C. T. VAN DORP; te **Soerabaija** bij E. FUHRI & Co., te **Pasaroean** bij WEIJERMANS & Co., te **Cheribon** bij BLOK & RUZETTE en voor **Nederland** bij J. NOORDENDORP, Pijpenmarkt te *Amsterdam*.

Prijs per half jaar voor *Batavia*............ *f* 12,50.
„ „ „ „ „ *Java*............ „ 15,—.
„ „ „ „ „ *Buitenbezittingen*......... „ 17,50.
„ „ „ „ „ *Nederland*............ „ 22,50.
De betaling geschiedt vooruit. — Brieven **franco.**

De JAVA-BODE verschijnt op Woensdag en Zaturdag van elke week, voor posttijd.

De prijs der **Advertentiën** is **50** cents voor de Vijf woorden
Bij eerste of meerdere herhaling **25** „ „ „ „ „
Behalve het Zegel voor den Lande.

Bij deze Courant behoort twee
BIJVOEGSELS.

EXTRACTEN *uit het Register der Besluiten van den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië.*

BUITENZORG, *den 20sten November* 1858. (No. 76.)

(Staatsblad No. 126a.)

Gelezen de missive van den Minister van Staat, Minister van Koloniën, van 18 September 1858, lett. F, No 51/1128;

Is goedgevonden en verstaan:

Eerstelijk: Enz.

Ten Tweede: Buiten werking te stellen § 5 van art. 1 van het besluit van 27 Julij 1856 No. 8, houdende bepaling, dat het uitsluitend gebruik van de *Davy-lamp*, in de gouvernements pakhuizen, waar een middel van verlichting gebezigd moet worden, voor koel- en voor de schepen met gouvernementsgoederen beladen, aanbevolen, of als eene voorkeur gesteld zal worden.

Afschrift, enz.

Ter ordonnantie van den Gouverneur-Generaal:
De Algemeene Secretaris,
A. LOUDON.

BATAVIA, *den 11den December* 1858. (No. 70).

(Staatsblad No. 132.)

Willende, enz.

Den Raad van Nederlandsch-Indië gehoord;

Is goedgevonden en verstaan:

Eerstelijk: Krachtens magtiging des Konings te bepalen:

dat ter hoofdplaats Siak zal zijn gevestigd

een assistent-resident der 1ste klasse, aanvankelijk op een tractement van *f* 600,— *(zes honderd gulden)* 's maands, om na verloop van vijfjarige dienst verhoogd te worden op *f* 750,— *(zeven honderd vijftig gulden)*;

een controleur der derde klasse, met bepaling dat deze, in verband tot zijnen diensttijd en verdiensten, tot den 2den en 1sten rang bevorderd zal kunnen worden;

een klerk op *f* 75,— *(vijf en zeventig gulden)* 's maands;

acht politie-oppassers op te zamen *f* 85,— *vijf en tachtig gulden)* 's maands;

een djaksa, bij den op te rigten landraad, op *f* 75,— *(vijf en zeventig gulden)* 's maands;

dat de daarvoor noodige gelden op de begrooting van uitgaven van Nederlandsch-Indië, als vaste posten zullen worden uitgetrokken.

Ten Tweede: Enz.

Afschrift, enz.

Ter ordonnancie van den Gouverneur-Generaal:
De Algemeene Secretaris,
A. LOUDON.

Civiel Departement.

Ontslagen:

Eervol, uit zijne betrekking, de gesuspendeerde civiele gezaghebber van Saleijer *(Celebes)* G. A. van Kesteren.

Op zijn verzoek, eervol, uit 's lands dienst, de onderwijzer bij de gouvernements lagere school te Pasoeroean, J. W. Bille van den Dungen.

Gesteld:

Wegens ziekte, in het genot van wachtgeld, de klerken bij het marine-departement M. van Zuuren en C. A. F. Loth.

Benoemd:

Tot secretaris der weeskamer te Batavia, de hoofdcommies ter algemeene rekenkamer A. A. Cluwen.

Tot advocaat en procureur bij den raad van justitie te Samarang, mr. F. B. van Leeuwen.

In Dienst Gesteld:

Bij 's lands burgerlijke openbare werken, de benoemde adspirant-ingenieur bij den waterstaat en 's lands burgerlijke openbare werken in Nederlandsche-Indie A. F. van Haastert, met bepaling dat hij werkzaam zal zijn onder de bevelen van den chef der 3de waterstaats-afdeeling en verblijf houden te Samarang.

Militair Departement.

Ontslagen:

Op zijn verzoek, eervol, uit Z. M. militaire dienst, de officier van gezondheid der tweede klasse C. E. Loebell.

Op zijn verzoek, eervol, uit zijne betrekking de opziener over de smeden bij den artillerie- constructiewinkel te Soerabaija H. J. Reekers.

Verleend:

Een tweejarig verlof naar Nederland, aan den ridmeester bij het regiment O. I. kavallerie H. van Barneveld en aan den officier van gezondheid der eerste klasse F. W. F. Scholl.

Ontheven:

Eervol, van de waarneming der betrekking van commandant der tweede militaire afdeeling op Java, de kolonel der infanterie J. A. Waleson.

Belast:

Met de waarneming van het commandement der tweede militaire afdeeling op Java, de generaal-majoor E. C. C. Steintmetz, adjudant des Konings in buitengewone dienst, thans van verlof uit Nederland teruggekeerd.

Geplaatst:

Bij de geneeskundige dienst op het eiland Onrust de officier van van gezondheid der tweede klasse G. J. Wienecke, onlangs van verlof uit Nederland teruggekeerd.

Benoemd:

Tot adjudant bij het 8ste bataillon infanterie, de eerste luitenant J. S. Roels, van het 9de bataillon.

In Activiteit Hersteld:

De tweede luitenant der infanterie A. J. de Willigen.

Vergund:

Het dragen van den uniform van luitenant-kolonel van het leger bij den staf, aan den pangeran Ngabehi van Djocdjocarta.

ADVERTENTIEN.

Postkantoor.
Landmail van December.

De directeur der posterijen te Batavia herinnert bij deze belanghebbenden, dat de 2de mail-stoomer in December, den 26sten zullende vertrekken, de brievenpakketten daarmede te verzenden, bij het postkantoor te Weltevreden zullen worden gesloten op Zaturdag, den 25sten December aanstaande:

a. des avonds te 8 uren voor Europa, Britsch-Indië, China, enz., en
b des middags ten 1 ure, die voor Banka, Palembang, Billiton en Riouw.

Ten bureele van den assistent-resident van Billiton benoodigd zijnde een klerk op een tractement van *f* 50,— 's maands, zoo worden degenen die naar die betrekking, waaraan ook nog eenige emolumenten zijn verbonden, wenschen te dingen en daarvoor de noodige geschiktheid bezitten, uitgenoodigd, zich onder overlegging van getuigschriften, met franco brieven te wenden tot den directeur van financien.

De directeur der producten en civiele magazijnen maakt bekend, dat buiten en behalve de hoeveelheden peper, waarvan de verkoop te Bencoelen onder anderen in de *Javasche Courant* van 4 dezer is aangekondigd, aldaar op denzelfden dag in één koop en overigens op dezelfde voorwaarden, als waarop die peper zal worden verkocht, in publieke veiling zullen worden gebragt zes-en-dertig picols koffij.

Op het residentiekantoor van Bantam bestaat gelegenheid tot plaatsing van een klerk, voorloopig op een tractement van *f* 50,— 's maands.

Gegadigden gelieven zich, bij franco brieven, te adresseren aan den resident van Bantam.

De resident van Rembang maakt bij deze bekend, met referte aan de aankondiging gedaan in de *Javasche Courant* van den 20sten November jl. no. 93, dat op Maandag, den zeven-en-twintigsten December aanstaande, de verkoop der djattihoutwerken, liggende ter stapelplaats Karangtenga, distrikt Ngawen, afdeeling en regentschap Blora, zal plaats hebben.

Op Donderdag den 13den Januarij 1858, zal door den Gouverneur van Sumatra's-Westkust, overeenkomstig het reglement op het houden van uitbestedingen, staatsblad 1829 no. 67, op het assistent-residentiekantoor te Padang, eene uitbesteding worden gehouden, voor den vervoer van koffij, uit de pakhuizen van: Moeara-Spongie, Kotta-Nopan, Laroe, Si-Aboe, Penjaboengan en Tanah-Batoe, naar Natal en van Natal over zee naar Padang, en van gouvernements goederen, zout en gelden van de pakhuizen van Padang naar Natal of verder, voor den tijd van vijf achtereenvolgende jaren.

VENDUTIEN.

Op Donderdag, den 16 December, à 4 pCt. vendusalaris, voor een pakhuis op de Groote Rivier door *Abeelen, Dennison & Co.*

en

Wegens vertrek, voor het woonhuis van den heer *Frantzman*, in het kampement, door *van Slooten, Morgan & Co.*

en

's Avonds te 7 uren, in de Harmonie door *Lange & Co.*

Op Vrijdag, den 17 December, voor het huis van wijlen den heer *J. Linton*, op Tanabang, tegenover Gang Scott, door de weeskamer.

en

In het locaal der Japansche Toko, door Gebrs. *Roselje & Co.*

Op Maandag, den 20 December, voor een huis op Goenoeng-Sahari, door *Abeelen, Dennison en co.*

en

Door *Haager en Schuurman*, ten overstaan van den notaris J. J. *Mijnssen*, in het locaal der Beurs, à 1½ pCt. vendusalaris.

Op Dingsdag, den 21 December, wegens vertrek naar Bencoelen, voor het woonhuis van den heer *H. Schouten*, op Molenvliet.

en

à 4 pCt. vendusalaris, voor het commissiehuis van *John Pryce & Co.*

Op Donderdag, den 23 December, voor het woonhuis van den heer *A. Poublon*, op Goenoeng-Sahari, door *Cassalette & Co.*

Oproeping van Crediteuren.

In de Javasche Courant van heden worden opgeroepen de debiteuren en crediteuren in de navolgende boedels:

Door de commissarissen te Weltevreden, van wijlen den heer *B. Leitz.*

Door de weeskamer te Soerabaija, van wijlen den gepasporteerden soldaat *Wilhelmus Augustinus den Olden.*

Door de agenten der Soerabaijasche weeskamer te Kediri, van wijlen den chinees *Kwe Bosoei.*

Door de testamentaire executeuren te Grissee, van wijlen den arabier *Sech Said bin Osman Bahasoan.*

Aangekomen Vreemdelingen,

van den 11 tot en met den 14 December 1858.

HOTEL DES INDES. P. R. Emmerd, van Sydney. — D. L. Combe, van Idem. — M. Lierner, van de Reede. — Waldeck, van Idem. — A. Loff, van Whampoa. — C. J. Rotgans, van Cheribon. — W. Woodburg, van Samarang. — James Page, van Idem. — William Martyn, van Billiton. — A. C. Neijts, van Onrust. — D. Herderschee, van Hongkong. — W. O. Kerr, van Idem. — J. Berne, van Samarang. — G. W. Voswinckel Dorsleben, van de Reede. — van Asperen, van Idem. — D'hanecourt, van Idem. — C. J van Rijn van Askemade, van Idem. — W. K. Hauhuis, van Calcutta. — A. Apsler, van Batavia. — L. Couteron, van Soerabaija. — J. W. Grauff, van Manilla. — J. B. Wales, van Idem. — E. V. Schwing, van Idem. — Z. D. J. van der Hegge Spies, van de Reede. — G. Doornau, van Idem. — H. C. Meijer Cluwen, van Biga Bakse. — W. H. Waardenburg, van Idem. — Jhr. A. F. Meijer, van de Reede. — A. J. van Marle, van de Reede. — H. Renderson, van Manilla. — C. E. Brutel de la Riviere, van de Reede. — J. Vos, van Onrust. — W. Gericke, van de Reede. — C. C. van der Wijck, van Idem. — J. L. Ipmunck, van de Reede. — W. D. J. Sysering, van Idem. — W. M. Visser, van Idem. — C. A. L. H. Baron van Heeckeren, van Idem. — W. B. J. Esschter, van Idem.

HOTEL WILLEM II. Waldeck, van de Reede. — Waldeck, van Idem. — A. van Max, van Singapore. — de Jong, van Curaçao. — van Gelder, van Idem. — Berg, van Hongkong. — van Bullen, van Ceylon. — van Brede, van Amsterdam. — van Muhlen, van de Reede. — Frutter, van Idem. — Sevenhuijsen, van Idem. — van der Burgt, van Idem. — Mooje, van Tagal. — de Haan en Echtgenoot, van Onrust. — Ilcken, van Batavia. — Steinberg, van de Reede.

HOTEL DER NEDERLANDEN. J. Polkijn, van de Reede. — G. van der Neen, van Telok Djambi. — P. Snoey, van Tagal.

Vertrekkende Personen.

R. J. W. P. P. A. Rauws. — J. Cantz. — J. B. Malherbe en echtgenoote. — W. F. van Ommeren. B. A. de Quay en familie.

Advertentiën.

Vijf-en-twintigjarige Echtvereeniging.

CHARLES BRODIE
MET
MAGDALENA DEDERING.

PADANG, 11 *December* 1858. (3692)

Getrouwd:
J. C. LOMAN
met
de Weduwe A. VAN DER VLIST.
AMBARAWA, 4 *December* 1858. (3674)

Voorspoedig bevallen van een' ZOON, *A. Kruijsboom, geb. Rappa.*
RIOUW, 23 *November* 1858. (3689)

Bevallen van een' ZOON, *C. Doorman, van Thiel.*
WILLEM I, 26 *November* 1858. (3710)

Voorspoedig bevallen van een' ZOON, *J. A. W. Sieburgh, Potter.*
ARDJOWINANGON, 8 *December* 1858. (3708)

Bevallen van een' ZOON, *A. M. L. Brocx, geboren Briët.*
TJILATJAP, *den* 8 *December* 1858. (3722)

Heden ontsliep onze lieveling *Hendrina Elisabeth* oud 5 jaren.
F. G. HOFFMANN.
H. J. HOFFMANN.
Pluim Mentz.
(3663)
PADANG, 16 *November* 1858.

Heden overleed na eene kortstondige, doch hevige ziekte, mijne hartelijk geliefde Echtgenoot, *Anna Magdalena Mouton*, in den ouderdom van 26 jaren en 8 maanden.

Wie heeft haar gekend die niet deelt in de diepe smart die mij verscheurt?
H. COBET.
PADANG, 24 *November* 1858. (3662)

Ons geliefd DOCHTERTJE *Helena Antoinette*, werd ons heden, na een bezit van 13 maanden, door den dood ontrukt.
SOERABAYA, 4 *December* 1858.
F. HUGENHOLTZ.
E. M. HUGENHOLTZ.
Van Leeuwen.
(3684)

Heden-avond

de belangrijke

BOEKVERKOOPING,

in de Harmonie,

breeder in de Java-Bode van ll. Zaturdag aangekondigd.

(3176) LANGE EN Co.

Op de Boeken-Vendutie

van Morgen-avond worden nog verkocht:

EEN ZEER GOEDE CORNET à PISTON,

Een Waterpas van Lenoir,

EEN CAMERA OBSCURA.

(3726)

VENDUTIE

op Donderdag den 16 December 1858,

voor een Pakhuis op de Groote Rivier, nabij de Boom, door

ABEELEN, DENNISON & Co.,

tegen 4 pCt. Vendu-salaris

voor rekening van wien zulks zoude mogen aangaan van:

21 kisten Lijnwaden.

H. v. L. & C. No. 2090, 2082, 2101, 2114, 2115, 2110, 2020, 2077, 2100, 2076, 2102, 2107, 2071, 2075, 2109, 2096, 2112, 2104, 2099.

F. J. 529, 530.

O.

L. 949, Staven IJzer.

H. W. 1 kist Calicots.

alles door zeewater beschadigd.

VOORST:

12 kisten Hoofddoeken.

300 vellen Kap Leer.

14 balen groene en witte Twist.

6 balen Koffij Zakken.

(5694) ABEELEN, DENNISON EN Co.

VENDUTIE

Op Donderdag 16 December 1858,

Wegens vertrek:

voor het woonhuis van den WelEdG. Heer **FRANTZMANN**, op Weltevreden nabij het Monument,

door VAN SLOOTEN, MORGAN, & Co.

Van eenen netten **Inboedel**, bestaande uit **Spiegels, Schilderijen, Hang- en Tafellampen, Stoelen, Kasten, Tafels, Ledikanten, Porcelein, Glas- en Aardewerk**, voorts nog **Bendies, Bendiepaarden, Tuigen, etc.** 5696

VENDUTIE

op Vrijdag, den 17den December 1858,

in de Lokalen der Japansche Toko,

door Gebrs. ROSELJE & Co.,

van diverse ***Japansche Goederen***, op de Vendutie van 10 dezer, wegens tijdgebrek onverkocht gebleven en bestaande uit: smalle en breed ***Zijde***, Shawls en Dassen, verlakte ***bladen***, prachtige ***Shawldozen, Knapen***, diverse Doozen, ***Porceleine koppen*** en ***Schotels***, Vazen, etc.

Een en ander à tout prix.

Van af Woensdag 15 dezer te bezigtigen. (5699)

VENDUTIE

op Maandag den 20 December 1858,

voor een huis op **Goenong Saharie**, tegen over de Komedie, door

Abeelen, Dennison & Co.,

van eenen kleinen doch netten inboedel, fraaije Bloemen in potten op Etagères, eene weinig gebruikte Toerwagen, (Milord) Bendie's, goed loopend Wagen en Bendiepaarden, enz., enz. (5739

VENDUTIE

Op Donderdag den 23 December 1858,

voor het woonhuis van den heer

A. POUBLON *op Goenoeng Saharie,*

door

CASSALETTE & Co.

Van eenen goed onderhouden inboedel, als: Spiegels, Schilderijen, Tafels, Banken, Stoelen, Kasten, enz. enz.

Hang- en Tafellampen, Kristal- en Glaswerk, Porcelein werk, een prachtig Pleeten-Theeservies, enz. enz.

verder

2 Boormachines, 1 Draaibank, Smidsgereedschappen, enz. (3738)

VEILING

Op MAANDAG 20 December 1858,

DES VOORMIDDAGS TEN 9½ URE,

IN HET LOKAAL DER BEURS,

DOOR

HAAGER & SCHUURMAN,

VAN

2549	kisten	**Boomwas.**
300	»	**Sakky.**
150	»	**Kaarsen.**
150	»	**Soya.**
6000	stuks	**Bezems.**
10	kisten	**Sigaren-Zakjes.**
20	kistjes	**Tandpoeder.**
756	zakken	**Tarwe.**

Zijnde regtstreeksche aanvoer van Japan per de Nederlandsche schepen *Zeevaart* en *Cornelia Hendrika*, liggende gedeeltelijk in Entrepôt en gedeeltelijk in consumptie.

Voorts van

1300 kisten **Boomwas** en

165 balies **Kamfer**,

thans nog aan boord van het Nederlandsch schip *Cornelia Hendrika*, liggende hier ter reede, leverbaar in Entrepôt.

VEILCONDITIEN.

1°. De verkoop geschiedt bij kavelingen, als bij notitie is bekend gesteld.

2°. De Goederen worden verkocht in Entrepôt dan wel in consumptie, naar mate deze opgeslagen liggen; voorts voetstoots, zonder actie of rafactie, zoo goed en kwaad, als dezelve door de koopers gezien of niet gezien zijn.

3°. De veilingskosten (vendu-salaris) ad 1¼ %, benevens 1⁰⁰/₀₀ voor de armen, komen ten laste van koopers.

4°. Voor de in ontvangstname wordt toegestaan een termijn van ééne maand.

5°. De aflevering van het gekochte heeft plaats, na geheele voldoening van de koopschat en de ongelden.

6°. De betaling geschiedt ten Kantore van *Haager & Schuurman.*

7°. De na expiratie der sub No. 4 gestelde termijn en alzoo op 20 Januarij e. k. onafgehaald gebleven Goederen, blijven van af di n dag geheel voor rekening en risico der Koopers, zoowel wat betreft pakhuishuur, risico van brandschade, enz., enz.

8°. De verkoopers behouden aan zich het regt, de gekochte Goederen, welke eventueel twee maanden na den dag der veiling nog onafgehaald en onbetaald zijn gebleven, op nieuw voor rekening der koopers van zoodanige kavelingen, in publieke vendutie te verkoopen, voor welke bemoeijing 5% rekening zal worden gebragt.

9°. De goederen worden van af den 15den December e. k. ter bezigtiging gesteld van Belanghebbenden in 's lands Entrepôt, dan wel in het pakhuis van *Haager & Schuurman.*

BATAVIA, 1 *December* 1858. (56..

VENDUTIE

op Dingsdag den 21 December 1858,

voor het woonhuis van den Heer **H. Schouten**, naast den Heer **Oelrichs**, op het Molenvliet.

Wegens vertrek naar Bencoelen:

van Kasten, Stoelen, Tafels, Lampen, Spiegels, Schilderijen, eene zoo goed als nieuwe Bendie, Wagen- en Bendiepaarden.

(5740) ABEELEN, DENNISON EN Co.

VENDUTIE

Op Woensdag 22 December 1858,

voor de woning van wijlen den officier van Gezondheid **LEITZ**, in de Gang-Kwini, voorbij het Hospitaal, door

B. J. LEON,

van divers **Meubilair, Kasten, Stoelen, Banken, Hang- en Tafellampen**, een partij geneeskundige **Werken**, drie kisten **Kleedingstukken**, zoo goed als nieuw, enz. enz. (5738)

HOUT-VENDUTIE

Op Woensdag den 29 December 1858,

op het Heemradenplein door

John Pryce en Co.,

van

GROOTE DJATTIEHOUTEN BALKEN

en Doodkistplanken.

(5749)

De ondergeteekenden zullen vóór het einde van dit jaar publiek verkoopen de ondervolgende aandeelen, als:

30 aandeelen in de *Maatschappij tot bevordering van mijn—ontginningen in Nederl. Indie.*

40 aandeelen in de *Ned. Ind. Escompto Maatschappij.*

20 » in de *Bataviasche Zee en Brand-Assurantie Maatschappij.*

20 » in de *Ned. Ind. Zee en Brand-Assurantie Maatschappij.*

18 » *Negotiatie Loge de Ster in het Oosten.*

1 aandeel in het Etablissement te *Gadok.*

BATAVIA, 15 *December* 1858.

(3748 JOHN PRYCE & Co.

VENDUTIE

Op DINGSDAG den 21 December 1858,

voor het Commissiehuis van

JOHN PRYCE & Co.,

à 4 pCt. Vendu-salaris.

Van een groot factuur Engelsche goederen aangebragt per **Electra**, bestaande uit: eene aanzienlijke partij **Fraaije Gravures** en **Platen** in lijsten, Engelsche **Rijtuigveeren** van **4** en **5** bladen met **Assen, Rijtuiglaantaarns, 2** fraaije **dubbelloop Buksen** met waarlooze **Hagelloopen** en ... paar fraaije **Revolver Pistolen**, alle ... kistjes met toebehooren, **Pleeten lepels en Vorken, Tafelmessen** in kistjes, **Teeken-, Passer-** en **Verwdoozen, Naalden, Horologieveeren**, dito **Sleutels** en **Glazen, Waslucifers, Meubelspijkertjes, Rottenvallen;** verder:

Muzijk-, Teeken- en **Schrijfpapier**, Copij-boeken, heeren- en Damesnécessaires, Inktkokers, Potlooden, Penhouders, Trictrac-, Dam- en Schaakborden, fraaije **Bagatelletafels**, beste **Brandwaarborg Kassiers trommels** en **Brandwaarborgkisten** van 20 tot 50 dm., diverse Timmansgereedschap, als: Zagen, Booren, Vijlen, Nijptangen, Dissels, enz.

een groote partij

KINDERSPEELGOED, ENZ., ENZ.

Alles van heden af te bezigtigen.

BATAVIA, 15 December 1858. (3743)

IJzeren Kinder-Ledikanten,

à ƒ 35,—.

Twee personen do.

à ƒ 80,— contant.

(3677 ABEELEN, DENNISON EN Co.

Van Londen ontvangen en pas uitgepakt:

EEN GROOT ASSORTIMENT

van zeer fraaije Toilet-spiegels met marmeren bladen, Dames Kleed-spiegels, Toilet-tafels met marmeren bladen, Electro pleeten Lepels en Vorken, Olie-, Azijn- en Zuur-stellen, Dames- en Heeren Zadels, Bendie- en Wagentuigen, gemonteerd met koper, pleet en effen; zwart Kap-Leder, Rijtuig-veeren van 3, 4, en 5 bladen, Patent-assen, Deur- en Hangsloten, Spijkers, Pennemessen, enz., enz.

ABEELEN, DENNISON EN Co.

Groote Rivier bij de Boom. (3741)

EXPEDITIE UNIFORMEN

van het zoo gunstig bekende

LEIDSCHE POLIMIET,

worden spoedig en goedkoop vervaardigd bij

BRANDON & Co.,

op Rijswijk en in de Stad.

(3742)

LET WEL!

Door onvoorziene omstandigheden is het Concert, in de Java Courant van den 15den December 1858 voor Vrijdag den 17den December geannonceerd, als nu bepaald op

DONDERDAG DEN 16den DECEMBER.

De Kapitein belast met de regeling van het concert,
(5743) DE VASSY.

Bataviasche Schouwburg.

Met toestemming van den Resident van Batavia.

Ten behoeve der gekwetsten van de

DJAMBISCHE EXPEDITIE.

Op Donderdag 16 December 1858,

MILITAIR CONCERT,

gegeven door het 10de Bataillon Infanterie, onder medewerking der Heeren en Dames van het Fransche Tooneel en Heeren Liefhebbers.

PROGRAMA.

Eerste gedeelte.

1°. Pot-Pourri de l'Opéra, Jérusalem (*Gossow*).
2°. La Bergère aux Champs (*Chansonnette*).
3°. Choeur Abendfeier (*Kreutzer*).
4°. Le Déserteur (*Monsigny*).
5°. Air Varié, composé sur des paroles de Goethe, dédié à Mme. *Berton* (*G. St. Simon*).

Tweede gedeelte.

1°. Ouverture de Tancrède (*Gossow*).
2°. Le Caissier ou la fin du mois (*Chansonnette comique*).
3°. 1°. Concerto pour Violon (*Bériot*.)
4°. Air de Charles VI (*Halevy*).
5°. Rheinfart (*H Neumann*).

Derde gedeelte.

Le premier acte
de
La Fille du Régiment (musique de *Donizetti*).

Prijzen der Plaatsen:

De Entrée-prijs is bepaald à *f* 3.—
besproken plaatsen.............. „ „ 3.50

De geabonneerden kunnen hunne plaatsen behouden tot 10 uur 's morgens, onder kennisgave aan het bureau van het tooneel, na dien tijd zullen over die plaatsen beschikt worden.

De toegang tot het tooneel is verboden.

Het Militair Concert zal precies ten 7½ uur een aanvang nemen. (3749)

THEATRE FRANÇAIS DE BATAVIA.

Avec l'autorisation de M. le Résident.

Au bénéfice des blessés de l'expédition de Djambi.

JEUDI, le 16 Decembre 1858.

CONCERT MILITAIRE,

donné par le 10me Bataillon d'Infanterie, avec le concours de Messieurs et Dames Artistes de la troupe Française et celui de Messieurs les Amateurs.

PROGRAMME.

Première Partie.

1°. Pot-Pourri de l'Opéra Jérusalem, (*Gossow*).
2°. La Bergère aux Champs (*Chansonnette*).
3°. Choeur Abendfeier (*Kreutzer*).
4°. Le Déserteur (*Monsigny*).
5°. Air Varié, composé sur des paroles de Goethe, dédié à Mme. *Berton* (*G. de St. Simon*).

Deuxième Partie.

1°. Ouverture de Tancrède (*Gossow*).
2°. Le Caissier ou la fin du mois (*Chansonnette comique*).
3°. 1°. Concerto pour Violon (*Bériot*).
4°. Air de *Charles VI* (*Halevy*).
5°. Rheinfart (*H. Neumann*).

Troisième Partie.

Le premier acte
de
La Fille du Régiment (musique de *Donizetti*).

Prix des Places:

l'Entrée est fixée..................... à *f* 3,—.
„ avec une place retenue „ „ 3,50.

M. M. les abonnés pourront faire retenir leurs places jusqu'à 10 heures du matin, au bureau du théâtre; passé ce temps on en disposera.

L'entrée des coulisses est expressément interdite.

Le Concert Militaire commencera à 7 heures et demie précises.
(3746)

LOGE DE STER IN HET OOSTEN

Receptie in den Meester Graad,
op Donderdag den 16den December 1858, des avonds ten 8 ure.

Namens de Loge voornoemd:
De Secretaris,
(3672) OCKERSE.

MAATSCHAPPIJ

TOT

Nut van 't Algemeen in Oost-Indië.

Algemeene Vergadering

Op Woensdag, 15 December 1858, des avonds ten *half acht ure precies*, in de **Harmonie.**

Ballotage.
Wijziging van art. 5 van het Spaarbankreglement.
Verschillende mededeelingen.
Benoeming van eenen voorzitter der Maatschappij, in plaats van den heer **Th. F. Schill,** voornemens zijnde weldra naar Europa te vertrekken.

De Secretaris.
(3665) MUNNICH.

On nous annonce l'arrivée prochaine à Batavia d'un ***Prestidigitateur,*** venant de Maurice et faisant station à Singapore. S'il faut en croire la brillante réputation, qui le précède, **Mr. Théo** exécute les tours les plus surprenants avec le seul secours de ses doigts et sans s'entourer d'un vain prestige; chez lui tout parait facile et amusant; point de charlatanisme, mais quelle agilité! . . . c'est **Robert Houdin,** mieux peut-être, car **Mr. Théo** n'imite personne et il est l'auteur de la plupart de ses tours. Sans compère, sans mécanisme aucun, sur la première table venue, en un simple habit de ville, il fait des merveilles.

Nous l'attendons à l'oeuvre pour le juger à notre tour; quand à présent nous lui souhaitons tout le succès, que mérite un bon artiste.

(Extrait des journeaux de Maurice).
(3635)

Op het Gezondheids Etablissement te

GADOK,

zijn thans weder eenige **Kamers vacant.**
J. A. MAY.
11 December 1858. (3745)

Wissels op Nederland,

bij
(3721) HAAGER EN SCHUURMAN

Heden ontpakt:
eene factuur diverse soorten van

PROVISIEN, BANKET EN VRUCHTEN

J. V. Alberdingh Thijm, te Amsterdam.

HAANTJES BIER

van *Rendorp*, en

PUIKE HAMMEN.

(3675) ABEELEN, DENNISON EN Co.

TOKO RIJSWIJK.

PER PRINS VAN ORANJE

heeft de ondergeteekende pas *ontvangen:*

Hobbel-, Stok en Rolpaarden, zeer groote gekleede **Poppen, Koffertjes** en **Doozen,** met verschillende **Kinderspellen, St. Nicolaas Gebak,** en velen andere artikelen meer, geschikt voor Kersmis en Nieuwejaars geschenken van Kinderen.
(3754) J. C. SAIJERS.

Zeer ligte IJzeren

VELD BEDDEN,

à *f* 14,— *Contant.*
Bij
(3681) ABEELEN, DENNISON EN Co.

Barclay en Perkin's, gerenommeerde Porter, op heele en halve flesschen,
Op nieuw per *„William Simpson,"* ontvangen: en eene kleine partij exquise **PORTWIJN.**
(3679) ABEELEN, DENNISON EN Co.

Pas ontvangen:

GERAFFINEERDE SUIKER,

in brooden van 6 en 10 Amst. pd., ad 60 cents het pond.

Versche provisien, enz.

bij
TIO TJIANGHIAN.
(3693) *Bazaar Baroe*

WITTE TAFEL RIJST,

en Gabba, à Contant,
per picol verkrijgbaar bij den ondergeteekende, mits 3 dagen vooruit te zeggen.
(3704) J. BROWN.

Van de *Kokos-eilanden:*

Biebiet van Kokos of Klappa,
à *f* 12,— per honderd stuks.
(3678) ABEELEN, DENNISON EN Co.

UITVERKOOP

à Contant, tegen verminderde prijzen, van een factuur

Zilver- en Cristalwerken,

van den fabrikant **GILLES GREVINK** *te Amsterdam.*
H. M. VAN DORP.
BATAVIA 1858. (3717)

Van **Boston:**

VERSCH AMERIKAANSCH MEEL,

WATERCRACKERS,

van Bent en Co.,

Diverse soorten van Klokken,

COMPOSITIE EN ANDERE SPIJKERS.
(3680) ABEELEN, DENNISON EN Co.

Voortdurend Verkrijgbaar:

MANILA SIGAREN,

No. 1.— 2.— 3.— 4.— & 5.—

1857 & 1858

CORTADO & HAVANA,

LONDRES, REGALIA etc.

(3731) PLUMP & Co.

Eerste kwaliteit

PADANG KOFFIJ.

(3676) ABEELEN, DENNISON EN Co.

De door mij op den Zeven en Twintigsten September Achttien Honderd Acht en Vijftig, voor Notaris en getuigen te **Japara,** Sub Nummer Tien, verleende volmagt op den Heer **Felix Henri Bons,** te **Samarang** woonachtig, ter beredering mijner zaken, wordt op heden in zijn geheel ingetrokken en vernietigd.

RADEN ARDJO ADI NEGORO.
Djaksa te Japara.
JAPARA, *den 10 December 1858.* (3711)

Bij **J. KUNST, Jr.,**
Gouv. Onderwijzer;
gëx. in de **Fransche, Engelsche** en **Hoogduitsche Talen,** en daarin door langdurig verblijf buiten lands zeer ervaren; geadmitteerd tot het geven van onderwijs in de **Wiskunde,** bestaat gelegenheid tot het plaatsen van een zeer beperkt aantal **Kostleerlingen.**
Brieven franco aan gemelden Onderwijzer. (3714)

Een **jong mensch** die zijne opvoeding in *Holland* genoten heeft, en in de *Engelsche* en *Fransche* talen niet onbekend is, wenschte gaarne geplaatst te worden in een handelshuis.
Adres
(3727) H. M. VAN DORP.

Iemand van goeden huize in eene administratieve betrekking geplaatst zijnde, bekend met de **Fransche, Engelsche, Spaansche** en **Nederduitsche** talen, zag zich gaarne geplaatst bij eene landelijke onderneming dan wel op een Handelskantoor te **Batavia.** De beste getuigenissen kunnen gegeven worden.
Franco Brieven L. F. Bureau *Java-Bode.* (3744)

Eene Jufvrouw, wenschte zich gaarne geplaatst te zien tot het onderwijs geven aan Jonge Kinderen, als **Secondante** op eene school, of tot assistentie in de huishouding.
Adres La. Z. franco Bureau *Java-Bode.* (3664)

IEMAND eenige vrije avonduren ter zijner beschikking hebbende, wenschte dezelve te besteden aan het bijhouden van eenig **Duitsch, Fransch** of **Hollandsch schrijfwerk.**
Adres Letter R. A., *Bureau Java-Bode.* (3691)

Een naar **Europa** repatrieerend **Indisch Geneesheer,** is genegen op reis derwaards, tegen aannemelijke Condities, zijne diensten te verleenen.
Adres, franco Lt. P. aan
(3707) H. M. VAN DORP.

De Ondergeteekende, **Jap Tjoen**, handelaar aan de *Pinto Ketjiel*,

WAARSCHUWT

bij herhaling een' ieder, geen crediet te geven aan zijn' zoon **Jap Tjoeliong** of **Jap Bouwkiem**, vermits deze is minderjarig, 17 jaren, en ook de Ondergeteekende **GEENE** zijner schulden, hetzij verledene hetzij toekomende betalen zal of wil.—daar zij allen **BUITEN** zijn medeweten gemaakt zijn.

(3682) JAP TJOEN.

Een IJZEREN BRANDKAST,

met geheime Sluiting.

Te bevragen bij

(3712) J. BROWN.

de tuin genaamd

KOEBOR MANKOK.

Te bevragen bij

(3728) HERMAN VEIT.

TWEE GROOTE

SCHEEPSBOOTEN.

(Longboot of Barkass)

(3732) PLUMP EN Co.

2 Fraaije **Rijpaarden**,

Te bevragen bij

(3702) JOHN PRYCE EN Co.

Een Huis,

in de **GANG CHAULAN.**

(3736

Een nieuw gebouwd **Steenen Huis**, met **dito bijgebouwen** op *Kebon Sirie*.

Te bevragen bij

P. D. DAVIS.

(3706) *Menting*.

Een aangenaam gelegen Woonhuis met zes kamers, ruime bijgebouwen en stalling, gelegen op Batoe-Toelies. Huurprijs *f* 100,— 's maands: dadelijk te aanvaarden.

Te bevragen bij Mr. *Hofmeijr* op Batoe-Toelies, en Mr. *Tollens* op Kramat. (3739)

INRIGTING

VAN

LAGER- EN MIDDELBAAR ONDERWIJS.

De ondergeteekende noodigt alle belangstellenden uit ter bijwoning van het **JAARLIJKSCHE EXAMEN**, dat gehouden zal worden **Zaturdag 18 Dec. a. s.** des morgens ten 8 uren.

I. J. J. SNELLEBRAND,

(3733) *Instituteur.*

NOTHERN ASSURANCE COMPANY.

Opgerigt in 1836.

VOOR BRAND- EN LEVENSVERZEKERINGEN.

Kapitaal 1,295,760 Pd. St.

De ondergeteekenden, Agenten van voornoemde Maatschappij voor **Java** en de omliggende **Nederlandsche Bezittingen**, zijn thans bereid om aan verzoeken ter verzekering gevolg te geven.

MORGAN, MELBOURN en Co., *Batavia*.
MAJOR, MATZEN en Co., *Soerabaija*.
(5720) W. MAJOR en Co., *Passaroeang*.

PHOENIX FIRE OFFICE.

Gevestigd te LONDEN sedert 1782.

ONGELIMITEERD KAPITAAL.

De ondergeteekenden, Agenten dezer Maatschappij, blijven voortdurend verzekeringen sluiten tegen Brandschade op **Woon- en Pakhuizen, Meubelen, Koopmansgoederen, enz.**; zoomede op **Suiker-, Koffij- en Thée - Établissementen**, tegen de volgende premiën:

Op gebouwen van Steen met Pannen gedekt, gelegen in de Steden, zoomede op Goederen in dezelve . . . . 1⁰/₀ 's jaars.

Op gebouwen van Steen met Pannen gedekt, gelegen buiten Steden, en afgezonderd van andere Gebouwen, zoomede op Goederen en Meubelen daarin aanwezig . ³/₄⁰/₀ »

Suiker- en Koffij-Etablissementen.

Gebouwen van Steen met Pannen gedekt, zoomede op Goederen, Producten, Machineriën, Gereedschappen, enz., daarin aanwezig. ⁵/₄⁰/₀ »

Op Gebouwen van Steen en Hout of van Hout alleen, met Pannen gedekt, zoomede op Goederen, enz., daarin aanwezig . . . 1⁰/₀ »

Op Gebouwen van Hout, met Sirappen gedekt zoomede op Goederen, enz., daarin aanwezig . . . . 1¹/₂⁰/₀ »

Op Schepen, liggende op Reeden. . . . 1⁰/₀ »

E. MOORMANN & Co., te *Batavia*.
C. DAMNITZ & Co., te *Samarang*.
(3719) P. KERVEL & Co., te *Soerabaija*.

DE ZALF EN PILLEN VAN HOLLOWAY.

Buitengewone genezing van eene *zieke borst*. De vrouw van W.....J.... te *Haarlem* woonachtig, leed sedert de geboorte van haar laatste kind hevige pijnen aan de borst, waar in zij onderscheidene gaten had. Haar man raadpleegde onderscheidene deskundigen deswegen, doch alles te vergeefs. Eindelijk nam men de toevlugt tot de zalf en pillen van Hollaway, waarop al spoedig het lijdende deel een beter aanzien verkreeg; en na weinig weken tijds was zij volmaakt hersteld. Door deze uitmuntende zalf, worden ook alle huid ieken spoedig genezen.

De prijzen dezer Pillen en Zalf zijn als volgt:
Doosjes pillen à *f* 1.— *f* 3.— *f* 5.—.
Potjes zalf à *f* 1.— *f* 3.— *f* 5.—.

Te Banjoemaas	bij M. S. Cheriman.
» Poerworedjo	» F. Neumann.
» Djocjocarta	» Buijn & Co.
» Souracarta	» W. Veldman.
» Salatiga	» F. Kruthoffer.
» Tagal	» Wed. Dort.
» Cheribon	» W. Galistan.
» Cheribon	» M. Blok,
» Samarang	» H. L. de Lyon, de Groot, Kolf, & Co. en bij

De hoofdagenten Soesman & Co. (3718)

JAVA-BODE.

H. H. Inteekenaren op bovengenoemd Blad, die geneigd zijn met hun abonnement voor het **Eerste halfjaar 1859** voort te gaan, worden beleefd verzocht, hiervan zoo spoedig mogelijk aan den Ondergeteekende kennis te geven, en hem de gelden daarvoor ***Franco*** toe te zenden, opdat hij in staat gesteld moge worden, de oplage bij tijds te regelen.

Prijs voor het Eerste halfjaar:

voor Batavia........................ *f* 12,50.
» Java................................ » 15,—.
» de Buitenbezittingen......... » 17,50.
» Nederland....................... » 22,50.

Brieven ***franco*** aan

den Administrateur,

(3668) H. M. VAN DORP.

De Inteekening en Storting voor dat Blad kan ook geschieden bij **de Groot, Kolff & Co.** en **G. C. T. van Dorp** te ***Samarang*** en **E. Fuhri & Co.** te ***Soerabaija***, **Weijermans & Co.** te ***Pasaroean*** en **Blok & Ruzette** te ***Cheribon***.

H. M. van Dorp, te Batavia.

Lijsten voor Schilderijen,

in groote verscheidenheid, ***verguld, zwart*** en ***bruin hout*** met glazen etc., tegen zeer billijke prijzen.

KANTOORBOEKEN in velerlei banden en formaten.

GROOTE PAPIERSOORTEN, ter vervaardiging van *Kantoorboeken* naar opgegeven formaat.

Propatria, Velijn, Schrijf- en Postpapier.

Envelloppen in verschillende grootte, met en zonder linnen, Mahonijhouten Stempeldoozen, roode, zwarte en blaauwe Stempel-Inkt.

Bezorging van Stempelpersen,

met de namen der firma's, keurig gewerkt en billijk in prijs.

LITHOGRAPHIE-, DRUK-, LINIEER- EN BINDWERK.

Lithographische Portretten, vervaardigd naar Phothographien teekeningen, door de beste Lithographen in Europa.

VISITEKAARTJES,

Lithographie en **Boekdruk**, met vergulde en geslagen randjes, porcelein of gewoon karton.

Aanneming van ***Bestellingen*** uit *Europa* van **Tijdschriften, Boekwerken, etc.** op billijke voorwaarden.

Verschillende soort van *Engelsche, Hollandsche* en *Fransche*

Schrijf- en Copieërinkt.

LANDKAARTEN van alle Werelddeelen en Speciale Kaarten, **Kaart van Java, de Ind. Archipel.**

Kaart der reede van Batavia.

Fraaije groote TOOVERLANTAARNS, Legkaarten.

Een **Palisanderhouten doos met 20 GEZELSCHAPSPELEN** à ***f*** **100.—**. (3723)

EXIL ET RETOUR.

Nocturne à 1 ou deux voix; paroles de Moopon *f* 2,—
Haydn's Compositionen für Piano-forte, 3 volumes, gebonden » 30.—
Mozart's id. id. 1 deel geb. » 25,—

Benevens eene groote collectie **Muziekwerken voor Piano en andere Instrumenten**, voorhanden bij

H. M. VAN DORP.

Batavia, 1858. (3723)

H. M. van Dorp, te Batavia.

236e. Ned. Staats-Loterij,

Gevallen Prijzen in deze Loterij bij het bureau der heeren

M. M. POLAK & FILS, te 's Hage.

N°. 15705 . . .	florins	**100,000**
» 635 . . .	»	**5,000**
» 5008 . . .	»	**5,000**
» 11878 . . .	»	**2,000**
» 3905 . . .	»	**1,500**
» 15560 . . .	»	**1,500**

N°. 1243	fl.	1000	N°. 13477	fl.	1000
» 1266	»	1000	» 13500	»	1000
» 3002	»	1000	» 13617	»	1000
» 5945	»	1000	» 13843	»	1000
» 8174	»	1000	» 14402	»	1000
» 8281	»	1000	» 15144	»	1000
» 8438	»	1000	» 15278	»	1000
» 8444	»	1000	» 15671	»	1000
» 9264	»	1000	» 18688	»	1000
» 11949	»	1000	» 18922	»	1000

Voor de thans trekkende 237e. LOTERIJ zijn nog **Halve, Vijfde en Tiende Gedeelte** van Loten ***à Contant*** te bekomen als:

Halve Lot à *f* 30.—
Vijfde » » » 20.—
Tiende » » » 10.—

Bestellingen voor de volgende Trekkingen worden voortdurend aangenomen, door

H. M. VAN DORP.

BATAVIA, *December* 1858. (3659)

Boek-, Papier- en Commissiehandel

van H. M. VAN DORP te Batavia.

Eene groote verzameling nieuwe **Fransche, Engelsche en Hollandsche BOEKWERKEN**, voor Leesgezelschappen en Cantines bijzonder geschikt.

SCHOOLBOEKEN

voor lager en middelbaar Onderwijs, de nieuwste en beste uitgaven.

WOORDENBOEKEN in verschillende talen.

Een lijst der Periodieken voor 1859, pr. schip of pr. mail te bezorgen. (3724)

GELITHOGRAPHIEERDE VISITEKAARTJES,

in alle soorten van letters en grootte, worden vervaardigd bij

(3670) H. M. VAN DORP, te *Batavia*.

Boekhandel van H. M. VAN DORP, te Batavia.

Kantoor-Almanak 1859

f **—,50, opgeplakt** ***f*** **1,—.**

KANTOOR- EN ZAK-AGENDA 1859

f **5,—.** (3669)

Longue-Vue Napoleon III.

Deze uitstekende ***Veld-Kijkers***, met de meest juistheid alle afstanden metende, zijn door toeval *tegen factuursprijs* te bekomen, bij

(3697) G. KOLFF. EN Co.

ZWANEN-SCHACHTEN.

Prima qualiteit:

Indisch Smith Elder Lak; Drapers en Porseleinen Inktkokers ontvangen bij

(3757) G. KOLFF & Co.

Kantoorhandel **W. OGILVIE.**

VISITEKAARTJES, in alle lettersoorten.
KANTOORBOEKEN, in alle soorten.
COPIEERBOEKEN.
COPIEERPERSEN.
ELASTIEKE BANDEN.
Rodgers ZAK- EN PENNEMESSEN, tegen zeer billijke prijzen. (3686)

VERTREKKENDE PERSONEN.

B. A. de Quay, en famille vertrekken naar Nederland. (3709)

Bij tijdige aankomst

van **Borneo**, zal het stoomschip BANDA op den 18 dezer

naar Samarang en Soerabaija

vertrekken.

Het stoomschip BATAVIA,

vertrekt 2 maal 24 uren na aankomst der Landmail

naar Benkoelen en Padang.

Het stoomschip PALEMBANG,

vertrekt den 26 dezer

naar Muntok, Riouw en Singapore.

Nadere inligtingen bij

(3705) W. CORES DE VRIES.

EERSTE BIJVOEGSEL
behoorende bij den
JAVA-BODE,
van Woensdag, 15 December 1858, No. 100.

STOOMSCHIP SAMARANG PACKET.
Het Vertrek van dit Stoomschip naar
Samarang en Soerabaija
is bepaald op den **20 December**.
Adres bij
de Agenten,
(3745) LEVERT EN Co.

Naar Padang
wordt vracht en passage aangeboden met het
Nederlandsch Barkschip
PRESIDENT VAN SON,
gezagvoerder *C. Kramers*,
om spoedig te zeilen.
(3693) B. KOPERSMIT EN Co.

VRACHT EN PASSAGE NAAR SAMARANG
met de Ned. Ind. Bark
ELLEN,
gezagvoerder T. A. P. WENTHOLT,
om in het midden der volgende week te vertrekken.
(3735) B. KOPERSMIT & Co.

BATAVIA.

Blijkens hier achter voorkomende advertentie zal er morgenavond in het Schouwburglokaal alhier, een militair concert gegeven worden door het muziekcorps van het 10de bataillon, bijgestaan door de artistes van den Schouwburg en eenige liefhebbers. Wij durven onzen lezers gerust een regt aangenamen avond voorspellen, met het oog op het personeel, dat zijne talenten zal besteden ter bereiking van een goed, nuttig, menschlievend doel, de ondersteuning nl. van de gekwetsten bij de djambische expeditie. Wij vertrouwen, dat het publiek van Batavia, evenals vroeger, ook dezen avond niet onopgemerkt zal laten voorbijgaan, maar door de talrijke opkomst zich-zelf een genotvollen avond en de ongelukkige verminkten tegemoetkoming verschaffen.

— De op heden gehouden Suikerveilingen zijn afgeloopen als volgt:

Samarang.

4500 pic.	No. 18.	à ƒ 17½.—	per pic.	voor No. 16.
11000 „	„	„ 18 .—		„
3500 „	No. 12.	„ 18½.—		„
500 „	„ 18.	„ 18½.—		„
500 „	„ „	„ 19 .—		„

20000 picols.

Soerabaija.

8000 pic.	No. 18.	à ƒ 18 .—	per pic.	voor No. 16.
10500 „	„	„ 18½.—		„
4500 „	„	„ 18½.—		„
5500 „	„	„ 18½.—		„
4500 „	„	„ 18½.—		„
3500 „	„	„ 18½.—		„
3500 „	„	„ 18½.—		„

40000 picols.

Men meldt ons van Meester-Cornelis, dd. 13 dezer:

In den voormiddag van Dingsdag, den 7 dezer, verscheen, ten huize van de inlandsche vrouw *Kaila*, van beroep waronghoudster en woonachtig in de kampong *Rawah Karbouw* nabij *Meester-Cornelis*, zekere nog jeugdige inlandsche vrouw, met een kind van de vrouwelijke kunne op den arm, welk kind naar gissing 5 maanden oud zal zijn.

Na eenigen tijd aan de warong van genoemde *Kaila* voor een hevigen stortregen te hebben geschuild, heeft zij zich heimelijk en met achterlating van bedoeld kind verwijderd.

Door de politie worden nasporingen ter zake gedaan. Indien, gelijk het vermoeden is, dit kind de zich heimelijk uit de voeten gemaakt hebbende inlandsche vrouw tot moeder heeft, dan behoort dit geval tot de hoogst zeldzame en treurige. Wederzijdsche liefde tusschen ouders en kinderen is anders een hoofdtrek der inlanders. Waarschijnlijk moet de onbekende moeder gewigtige redenen hebben gehad, om haar kind aan de verzorging van vreemden toe te vertrouwen.

Wij melden met genoegen, dat de inlandsche vrouw *Kaila* zich onmiddelijk bereid heeft verklaard, om de verzorging van bedoeld kind op zich te nemen, terwijl onderscheidene ingezetenen van de door haar bewoonde kampong, als om strijd, daartoe het hunne willen bijdragen.

— Men meldt ons van Buitenzorg, dd. 11 December:

Heden morgen is, op de hoofdplaats dezer adsistent-residentie, een levende tijger aangebragt, die men op het land Tjipaminkies, in deze afdeeling gelegen, was magtig geworden. Naar wij vernemen, zal deze tijger, door het hoofd van het plaatselijk bestuur aldaar, naar Batavia worden opgezonden.

Bantam. Ten gevolge eener verzakking van den grond, is de bandoengan *Tjigumoerap*, gelegen in het district *Menes*, afdeeling *Tjiringin*, ingestort en door den aandrang van het water geheel weggeslagen, bij welke gelegenheid twee personen het leven verloren hebben.

De hierdoor ontstane snelle stroom vernielde 17 bouws reeds beplante sawa's, een groot aantal atap- en andere boomen, alsmede eenige te veld staande gewassen.

Voorts zijn in het district *Panimbang*, mede in de afdeeling *Tjiringin*, door een zwaren bandjir een twaalftal voor het grootste gedeelte bamboezen bruggen weggeslagen.

Bevelen zijn gegeven, om ten spoedigste de bruggen, als ook de bandoengan, te herstellen.

Banjoemaas. Den 26sten November jl., zijn alhier, in de dessa *Telaga*, district *Pegadingan*, afdeeling *Tjilatjap*, ten gevolge van zware regens en aardstortingen, eenige javaansche huizen ingestort en eenige boomen ontworteld.

Geen verlies van menschenlevens is daarbij te betreuren geweest.

Palembang. Berigten, loopende tot 26 November, behelzen, dat de stand van zaken in de *Lematang Oeloe* onveranderd was gebleven. Het getal der muitelingen te *Djatti* zou echter niet meer bedragen dan 300 à 400 man.

Uit de aan de oproerige streken grenzende marga's *Moelak Oeloe* en *Moelak Ilier* waren de hoofden naar *Lahat* afgekomen met het berigt, dat aldaar eene gewenschte rust heerscht.

Ook omtrent de overige divisien zijn de berigten gunstig.

Eene kolonne, sterk 3 officieren en 90 manschappen, is den 27sten November uit het garnizoen *Palembang* naar *Lahat* vertrokken, om met de uit de *Rawa's* verwachte kolonne, onder bevel van den kapitein *Horrmann*, aan de operatien deel te nemen.

Omtrent den stand van zaken in *Djambi* zijn gunstige berigten ontvangen.

De goede gezindheid der bevolking verbeterde voortdurend. Vele *Djambinezen*, gevolgd door hunne vrouwen en kinderen, keerden, sedert het vertrek der oorlogschepen en van een gedeelte der expeditie, naar de hoofdplaats terug.

De nieuw opgetreden sultan zou zich voor korten tijd naar de binnenlanden begeven, om zijn gezin af te halen. Z. H. wendt alle pogingen aan, om de zaken op een goeden voet te brengen.

(*Jav. Cour.*)

JONGENS WEEZEN-INRIGTING TE SOERABAIJA.

Bedrag der inschrijvingen tot en met den 5den *December* 1858.

Guldens en Centen.

WAAR ingeschreven.	IN EENS. Van 2000	Van 1000	Van 500	Van 100 tot 500	Van minder dan 100	Totaal.	'S JAARS. Voor A	Voor B	Totaal.
Transport...	4000	3000	8500	11125	3653 50	30278 50	1879 50	12705 50	14585
Banjoemaas....	„	„	„	„	50	50	„	5	5
Soerabaija....	„	„	„	600	„	600	„	240	240
Bezoekie.......	„	„	500	„	„	500	„	„	„
Probolingo......	„	„	500	300	175	975	„	170	170
Totaal...	4000	3000	9500	12025	3878 50	32403 50	1879 50	13120 50	15000

SOERABAIJA, den 6den *December* 1858.

J. C. REIJNST.

Soerabaija, 19 Dec. Gisteren is, op de hoogte van Grissee, van het heden hier aangekomen schip *de Eersteling*, gezagvoerder de Mann, bij het vastmaken der zeilen, de tweede stuurman uit de ra in zee gevallen, en zoude hij eene prooi der gol en geworden zijn, daar er een zeer zware stroom ging, zoo niet de eerste stuurman BOUTEN, zonder aarzelen, hem nagesprongen ware, waardoor genoemde eerste stuurman, met gevaar van zijn eigen leven, iemand van een anders gewissen dood redde. De in één oogopslag te water gelatene boot bragt hen beiden behouden aan boord terug.

(*Oostpost*).

LAATSTE BERIGTEN.

Brussel, 24 Oct. Den 21sten dezer heeft de overgave der, aan de Russische maatschappij in vruchtgebruik afgestane, haven van Villafranca door het Piemontesche bestuur moeten plaats grijpen. De *Espero* deelt mede, dat de Russische maatschappij alle pogingen inspant, om de afgestane haven te benuttigen. Reeds zijn de voornaamste directeuren, die met het toezigt over de werkzaamheden belast zijn, aangekomen. De timmeringen voor de militaire marine zullen op de werven in de nabijheid van Toulon plaats vinden. De maatschappij heeft bereids, door tusschenkomst van den Russischen consul te Toscane, een contract voor de dadelijke levering van 200,000 meters constructiehout gesloten. De stoommachines zijn in Engeland aangekocht en zullen weldra afgeleverd worden.

— De Portugesche bladen behelzen een protest tegen de schandelijke geruchten, alsof de Fransche zusters van liefdadigheid, in de hoofdstad van Portugal, de slagtoffers van beleedigingen zouden geweest zijn.

— De wanorde, die thans weder in Bosnië heerscht, doet vele lieden gelooven, dat Oostenrijk op het punt staat, zijn legers de Christen-provincien van Turkije te doen binnenrukken. Anderen beweren, dat Rusland op nieuw de ontbinding van het Turksche rijk beraamt en zich gereed maakt, dat doel te bereiken. Tot hiertoe is de vrees van al deze lieden zonder eenigen grond. Oostenrijk heeft voldoende redenen, om geen zijner soldaten te verplaatsen of over de grenzen te zenden. Wat Rusland betreft, dit heeft tegenwoordig wel iets anders te doen. Het spant al zijne krachten in, voor de oplossing der administratieve en finantiele vraagstukken, welke zijne levendige belangstelling gaande houden.

De verbeteringen in Rusland zijn zoo groot en de hervormingen, welke het beproeft, zoo radicaal, dat men moet aannemen, dat dit rijk de voortduring van den vrede, gedurende vele jaren, van harte wenscht. Wanneer men toch nagaat, dat Rusland zich onledig houdt zijne lijfeigenen van den band der dienstbaarheid te bevrijden, dat het vijf à zesduizend mijlen spoorwegen doet aanleggen, dat het zijne geregtshoven hervormt, enz., enz., alsdan wordt het duidelijk, dat het ten zelfden tijde niet anders dan de voorduring van den bestaanden vredelievenden staat van zaken kan wenschen.

— De minister van Zweden, de heer Manderström, heeft eene dépêche naar Londen en Parijs afgevaardigd, waarin hij mededeelt, dat, hoe genegen Zweden ook wezen moge, om niet in het Deensch-Duitsche conflict tusschen beiden te treden, zoo lang dit conflict de grenzen eener diplomatische handeling niet overschrijdt, het nogtans niet lijdelijk zoude toezien, dat eene militaire operatie voor de onafhankelijkheid en ongeschondenheid van Denemarken gevaarlijk werd.

— De laatste indische post heeft berigten van russischen oorsprong medegebragt, over de magtsontwikkeling van den Czar, aan de monding van den Amur of Amour, een naam van Franschen oorsprong, en aan de kust gegeven door den beroemden reiziger Lapeyrouse, wiens geheimzinnig lot, in het laatst der vorige eeuw, zoo veel belangstelling heeft ingeboezemd. Reeds was er eene zeer geschikte baai tot eene vestiging aangewezen, toen er zuidelijker nog eene betere werd gevonden, door het russische stoomfregat *Amerika*, dat een onderzoekingstogt had gedaan: die baai lag tegenover het japansche eiland Matzmai.

— Een *telegram* uit Berlijn meldt, dat het Heerenhuis van den landdag, met 80 tegen 76 stemmen, de motie heeft aangenomen, dat er in de gegevene omstandigheden geene aanleiding bestond tot het indienen van een adres, noch aan den koning, noch aan den prins-regent.

Quebec, 9 Oct. Volgens een *telegram* van Washington, zijn de stoombooten van de Collinslijn aangeboden, om bij de expeditie naar Paraguay te dienen, met welken uitslag is echter niet bekend.

— Omtrent het verbranden van het glazen paleis, wordt nog gemeld, dat het verlies thans op $ 1,000,000 wordt geschat, terwijl de som, waarvoor het verzekerd was, slechts $ 50,000 beliep, die dienen moet om de schade, door vreemde personen geleden, te dekken. Het paleis was kortelings aan de stad in eigendom overgegaan. Onder de verwoeste kunstwerken was het beroemde standbeeld, de amazone van Kiss en Marochettis reusachtig standbeeld van Washington. Eerstgenoemd beeld lokte op de wereldtentoonstelling, in 1851 te Londen gehouden, reeds de bewondering van alle deskundigen, die het zagen.

— Van Havanna wordt nog gemeld, dat de gazfabriek, bij de ontploffing van het buskruidmagazijn, zoodanig werd beschadigd, dat de gazlevering aan de inwoners niet kon plaats hebben.

— Het nieuws van Canada is onbelangrijk.

— Den 8sten is de uitgebreide distilleerderij van Molson en Co. te Montreal door brand vernield. De schade wordt op omstreeks £ 10,000 begroot, waarvan slechts een klein gedeelte tegen brandschade is verzekerd.

— Te Washington denkt men zeer gunstig omtrent het plan van Winan, tot zamenstelling van eene zeestoomboot, die in zeven dagen Europa zou kunnen bereiken.

— In eene vergadering van emigratie-commissarissen te New-York gehouden, is gebleken, dat er, van het begin des jaars tot op dit oogenblik 62,567 emigranten waren aangekomen, zijnde 86,347 minder, dan op hetzelfde tijdstip van het vorige jaar.

NEDERLAND.

Aangelegenheden van Serawak.

(*Vervolg van ons vorig No.*)

Onze betrekkingen met Neêrl. Indië zijn geregeld door een tractaat, in 1824 gesloten, waarbij de beide natien van alle staatkundig overwigt in den Indischen Archipel afzien. Engeland staat, bij art. 9 van dit tractaat, aan Nederland de factorij van het fort Marlborough en al de Engelsche bezittingen op het eiland Sumatra af. Volgens art. 12, wordt elke Britsche volkplanting op de Karimon-eilanden en op Battam, Bintang, Linga of eenig ander eiland, ten zuiden van de straat van Singapore, verboden." De aldus aangewezen eilanden zijn de grootste eener groep, die zuidelijk van genoemde straat ligt en het oogmerk was, aan de Nederlanders het onbeperkte beheer over straat Sunda te laten. Ongeveer 15 jaren na het sluiten van dit tractaat, vestigde sir James Brooke zijn etablissement te Serawak en de weinigen in Engeland, die zich bekommerden om den Indischen Archipel, vermaakten zich veel meer dan zij verbaasd waren, toen zij bemerkten, dat Nederland dit staatstuk geheel naar zijn zin had uitgelegd. Het schijnt, dat toen beide natien van alle politiek beheer over deze streken afzagen; de bedoeling (volgens Nederland) was, dat Groot Brittannie naar het Indische vasteland terugtrekken, en Nederland al de eilanden bezetten zou. Toen Engeland zich verbond, om op deze kleine eilanden, die hinderlijk waren wegens hunne nabijheid bij straat Sunda, geene factorijen op te rigten, was het voornemen, aan deze overeenkomst eene even uitgebreide toepassing te geven als aan de pauselijke bul, die Amerika afdeelde. De lijn ten zuiden van Singapore moest de aarde omvatten, en Engeland zou onder alle natien der wereld de eenige zijn, die zich onthouden moest van het oprigten van factorijen aan de voor den handel belangrijkste punten op den geheelen aardbol. Toen deze nieuwe uitlegging zorgvuldig toegelicht was door de drukpers in Neêrl. Ind. ë, werd zij vormelijk aan lord Aberdeen voorgelegd, bij gelegenheid

van sir James Brooke's handelingen en den rampspoedigen togt van den heer Erskine Murray. In eene dépêche, waarin men te vermetel op de onwetendheid van lord Aberdeen rekende, werd de Hollandsche lezing van het tractaat van 1824 breedvoerig behandeld en sir James Brooke hevig verguisd, terwijl de heer Dedel argeloos opmerkte, dat langdurige ondervinding, gepaard met naauwkeurige kennis van den inwendigen toestand van Borneo, den heer Brooke, ten gevolge zijner gouvernements benoeming, tot een zeer hinderlijk en lastig persoon maakten voor de Nederlanders en hunne regering. Lord Aberdeen vernietigde dit Hollandsch vizioen van overheersching in eene bewonderingswaardige dépêche van 4 Mei 1846, die op dit oogenblik voor ons ligt. Hij geeft de geschiedenis en het doel van het tractaat op, behandelt, welligt met te groote oplettendheid, de onaannemelijke voorstellen van den Hollandschen gezant en legt dan de zienswijze van het Britsche bewind over deze aangelegenheid bloot. Na de rijpste overweging, zegt lord Aberdeen, heeft H. M. bewind beslist, dat het tractaat van 1824 niets bevat, dat de oprigting van Britsche factorijen verhindert in de districten van den Indischen Archipel, waaruit Groot-Brittannie door geene bepalingen in het tractaat verbannen is, of waarin het Nederlandsch gouvernement geenegevestigde en erkende regten bezit. Hij beroept zich op deze uitgedrukte bepalingen, waarvan geen enkele de bewering regtvaardigt, dat Groot-Brittannie bij tractaat uitgesloten is, om gedeelten van een grondgebied te bezetten, dat uitgebreider is dan Nederland, Frankrijk en Belgie te zamen. In antwoord op het bezwaar, door den heer Dedel geopperd, dat verwikkelingen mogten ontstaan, merkt lord Aberdeen veel beteekenend aan, dat » H. M. gouvernement niet kan toelaten, dat de vrees voor zulke mogelijk te ontstane verwikkelingen tusschenbeiden zou komen in de gelijkelijk wegende verpligting, om de billijke regten en wettige belangen van H. M. onderdanen te beschermen. Wanneer intusschen het Ned. gouvernement werkelijk een einde wenschte te maken aan de ijverzucht en twisten, die het vreest, dan oppert hij de vraag, of zulk een doel niet gereedelijker bereikt zou worden, door de handelspolitiek van het Nederl. bewind in de Indische wateren meer in overeenstemming te brengen met den handelsgeest des tijds en met de gewoonten van andere natien."

Deze dépêche maakte een einde aan den redetwist. Onlangs echter vertoonden zich weder eenige teekenen van leven, want de Hollandsche nieuwsbladen te Batavia, die natuurlijk de taal van hun bewind voeren, hebben nu laatstelijk de aanmatigingen, die twaalf jaren geleden tot rust werden gebragt, weder te voorschijn te roepen.

Adressen van engelsche steden, die van veelvuldige handteekeningen zijn voorzien, verzekeren de levendige behandeling dezer aangelegenheid, zoowel in het buiten— als het binnenland, en het is van belang, dat de feiten alom bekend worden. Er is altijd hier te lande eene kleine partij, zoo eindigt de *Times*, die eene antinationale zienswijze in elke gegevene quaestie aanneemt, die de helderste zaak in een verkeerd licht stelt, die den billijksten wederstand als eene onregtvaardigheid uitkrijt, en die onderwerping predikt aan de onbeschaamdste bedriegerij [1]) De onderwerpelijke aangelegenheid is een van die weinig bekende zaken, welke niet ongeschikt zijn, om den smaak en de kundigheden van politici van dat slag te oefenen."

Wij hebben niet geaarzeld het hevigste en te gelijk ongegrondste van den aanval te geven, juist met oogmerk, om er later bij de beantwoording, meer bepauldelijk, op terug te komen.

Dan gaan wij verder.

Te Birmingham heeft de kamer van koophandel eene vergadering gehouden, om te beraadslagen of het Engelsche gouvernement verzocht zou worden, zijn bescherming aan James Brooke te verleenen tot bevestiging en uitbreiding van diens gezag te Sarawak en op Borneo in het algemeen, of liever in hoeverre het wenschelijk is, dat de engelsche regering zich in de plaats stelle van Sir James Brooke. Het voorstel, dat door de vergadering werd aangenomen, luidt aldus: »Er wordt besloten, dat deze kamer een adres aan het bewind doe toekomen, verzoekende dat het parlement de voordeelen in overweging neme, welke men kan verwachten van het bezit van Sarawak, en in hoeverre die in bezitneming geschieden kan zonder Sir James Brooke, benevens den Sultan en inboorlingen van Borneo, te kort te doen."

De president, de heer George Downing, was van gevoelen, dat het onderwerp veeleer tot de staatsaangelegenheden behoorde, en dat hij weinig meer van den heer Brooke of diens bedrijven wist, dan dat deze een »avontuurlijk gezind" persoon was.

De heer Lloyd wenschte een gelijk adres, als dat hetwelk te Londen was aangenomen geworden, op te zenden.

De heer Muntz vergeleek den afstand van Serawak met dien van Oude, Texas, in één woord met elken afstand, waarin de zwakke moest toestemmen, om de bescherming van den magtige te verkrijgen. Spr. begreep, dat Serawak niet geschikt is voor den britschen handel en dat het Engelsche gouvernement geen krijgsvolk, schepen, een bisschop en al wat tot de vestiging van eene kolonie behoort moest uitzenden. Dat elke aanwinst van grondgebied door bedrog gevaarlijk is, getuigt de inlijving van Oude, waarop Engeland niet meer regt dan bezat dan op Borneo. »Vooronderstel," zeide Spr., dat een inboorling van Borneo een schip uitrustte, het eiland Wight overmeesterde, er bezit van nam en het behield zoo lang hij kon; zou hij niet aan den eersten boom den besten worden opgehangen? Spr. wenscht intusschen Sir James Brooke niet te zien ophangen, en beschouwt hem zelfs als een kloekmoedig man, die het goed meende, doch zijn beginsel was slecht, en handelsondernemingen werden nooit door geweldadigheid bevoordeeld. Wat behoefde Engeland meer koloniën, zoolang het Australie en Nieuw-Zeeland bezat? Waarom zich naar de keerkringen te begeven, daar Singapore aan alle behoeften, met betrekking tot het innemen van kolen, voldeed? De heer Sturge kon niet inzien, waarom Serawak gekozen werd boven 50 andere plaatsen, en wenschte, dat de vrienden van Sir James zouden bewijzen, welk regt hij James Brooke had op den eigendom van Serawak, dat hij nu wenschte te verwisselen voor het geld der engelsche natie. Spreker was bereid vol te houden, dat de aanspraak, die Sir James Brooke had, dezelfde was als die van een zeeroover."

De heer Wright, de voorsteller van het boven, als aangenomen, vermelde besluit der vergadering, las vervolgens een brief voor van de heeren Gilbert en Robottom, leden der kamer, waarin de handelsvoordeelen van Borneo vermeld werden met de snedige bijvoeging, dat Borneo, in onze (der Engelschen) handen, spoedig zoo belangrijk voor ons zoude worden als Java voor de Nederlanders is. Verder konden de briefschrijvers, op grond van bijzondere inlichtingen, er nog bijvoegen, dat Serawak bereid was, om zoo veel veroordeelden uit Indië op te nemen als het gouvernement mogt wenschen te zenden, en eindelijk drongen zij er op aan, dat genoemde plaats beschermd wierde, niet alleen ten gunste van den engelschen handel, maar ook tegen de bedrijvigheid der Nederlanders."

De heer Wright waarschuwde vervolgens het Engelsche gouvernement tegen den alles opslurpenden geest der Nederlanders, en beschuldigde deze van de grootste bekrompenheid van geest, van de slavernij te handhaven en van gedwongen arbeid te eischen. Elk britsch handelsartikel moest 10 pCt. («35 pCt. viel hier de heer Fletscher in,) inkomende regten betalen." De heer Wright sprak niet tegen, dat de heer James Brooke een boekanier van de negentiende eeuw was; maar dit was geene reden, om de voorgestelde overdragt, die in het belang der beschaving geschiedde, te dwarsboomen.

De heer Salt wenschte de engelsche heerschappij op Serawak te handhaven uit een beginsel van zedelijkheid, daar engelsche magt alleen in staat was, de rooverijen in den Indischen Archipel tegen te gaan.

De heer S. S. Lloyd merkte nog aan, dat het Parlement zijne goedkeuring aan Sir James Brooke had gegeven (230 tegen 19 stemmen), en dat deze heer door de koningin ontvangen was geworden. De kwestie was thans of, nu er een maal eene engelsche volkplanting op Serawak bestond, de engelsche onderdanen al of niet de bescherming der britsche vlag zouden genieten.

Daarna werd het bewuste amendement in aanvraag gebragt en aangenomen.

In Frankrijk werd de zaak in den aanvang, door al die eenzijdige redeneringen, niet geheel uit het ware oogpunt beschouwd. De *Moniteur de la flotte*, een invloedrijk blad, begon ook al over Borneo te spreken, of het eene *terre vague à prendre* was, alsof de Nederlanders hier geene eeuwen heugende aanspraken hadden.

De *Isthme de Suez*, een aan de Suez-onderneming gewijd blad, begon er een weinig ander over te redeneren.

»Het koningrijkje, dat de radjah Sir James Brooke zich op Borneo geschapen heeft, schijnt bestemd te zijn het voorwerp van eene ernstige beweging der Volksmeening in Engeland te worden. Wij hebben reeds melding gemaakt van de adressen der kooplieden van Manchester en Norwich, en het schijnt dat er dergelijke in de andere havens van het koningrijk worden gereed gemaakt, om de regering uit te noodigen tot het nemen der noodige maatregelen, opdat deze kleine bezitting, die om zoo te zeggen reeds met Engeland vereenselvigd is, volslagen bezitting der natie worde. Volgens den Daily News van 24 September is de zaak deze: Sir James Brooke heeft een groot gedeelte zijner fortuin besteed tot het grondvesten van zijn koningrijk, dat uitmuntend in bloei toenam tot den laatsten opstand der Chinezen. Dit onheil heeft de regeringskosten zoo zeer vermeerderd, dat de laatsten te zwaar zijn geworden voor een eenvoudig particulier. Ten einde nu de vereffening te verzekeren, zijn er twee wegen: het etablissement van Serawak met al zijn schulden aan de engelsche regering overgeven of het aan de Hollanders verkoopen. De openbare meening in Engeland schijnt dien eersten weg de voorkeur te geven, ware het alleen, om de vreemde geschiedenis van Sir James Brooke en zijn verovering. De *Daily News* zegt met grond, dat men te dien opzigte slechts het belang van Engeland moet raadplegen en wat dat aangaat, komt het hem voor, dat het voordeelig zou zijn, zoo de engelsche regering bezit nam van het gebied van Serawak, terwijl zij het etablissement van Laboean opgaf, dat toch tot nog toe volstrekt niet voordeelig heeft gestaan. Evenwel zou, volgens den *Daily News*, die verandering met meer voordeel plaats hebben door de indische regering dan door die van het moederland, daar toch de etablissementen der eerste op het schiereiland Malacca, te Pinang en Singapore steeds gebloeid hebben, terwijl de pogingen der laatste op het eiland Laboean volslagen mislukt zijn. Daarenboven zou men alle vertraging en de parlementaire moeijelijkheden vermijden. Het bezit van Sarawak zou Engeland de heerschappij geven over de Zuidkust van de Chinesche zee, een uitgebreid steenkolen terrein, met eene gansche bevolking werklieden, de middelen om de telegraphische gemeenschap met China te verzekeren en onmiddelijke hulpbronnen van minerale en plantaardige voortbrengselen; eindelijk een magtigen invloed in zeestreken, waar jaarlijks een aanmerkelijke handel gedreven wordt. De adressen, waarvan wij gesproken hebben, zullen ongetwijfeld de aandacht der regering trekken.

Men leest in den *Daily News*:

» De bankiers, kooplieden en andere inwoners van de stad Norwich maken een request aan het gouvernement gereed, gelijk aan dat der kooplieden van Manchester, betreffende het gewigt van het kleine koningrijk van sir James Brooke op het eiland Borneo en het belang, dat er voor Engeland in gelegen is, deze overwinning van een particulier te beschermen en zelfs aan te koopen." De punten van overweging van dit request zijn dezelfde, als die door de kooplieden van Manchester in hun adres zijn aangeboden.

Het dagblad *l'Isthme de Suez* zegt na dit berigt:

» Wij hebben aangestipt, hoedanig de beweging is, die zich in Engeland voordoet ten gunste der inbezitneming van het gebied van Serawak, en men heeft gezien, welke petitie de kooplieden van Norwich, enz. te dien einde aan de regering hebben aangeboden. Deze heer... klaren, dat de aanwinst van Serawak des te voor... zou wezen, daar het établissement op het eiland L... totaal schipbreuk geleden had. Het blijkt, dat d... zekering voor eenige tegenwerping vatbaar is, ten... vraagt zekere *Argus*, in een brief aan den *Daily*... hoe sir James Brooke het établissement van Labo... mislukt heeft kunnen voorstellen, terwijl hij tijde... aankoop van Serawak, Laboean in deze woord... schreef: » Laboean, voor zoo ver ik de inzigten... doel der regering ken, staat boven Serawak, lig... in het centrum, beheerscht beter de zeeën, heeft... kolen en staat op zich-zelve." Die *Argus* zou ook... willen weten, hoe sir James Brooke de magt he... rawak aan Engeland af te staan, daar hij het ont... heeft van den Sultan van Borneo onder bepaalde... waarde van diens opperheerschappij en onder bedi... eene jaarlijksche rente. Deze rente is veranderd i... pacht tot wederopzeggens toe, maar dat geeft nog... regt van vervreemding en is geene reden voor Eng... om eigenaar te worden van gestolen goed."

Inmiddels zet sir James Brooke zijne reis door... land voort en is onlangs tegenwoordig geweest... vergadering der maatschappij tot verbreiding v... Evangelie te Liverpool, waar hij zijne meening o... vorderingen van het christelijk zendelingswerk... opengelegd. Volgens den radjah van Serawak... vooruitgang onbeduidend blijven, zoolang er eene... lijn zal bestaan tusschen de blanken en de natien... eene andere kleur, en zoolang de Engelschen niet... toenadering zullen trachten te bevorderen tot de l... die zij willen bekeeren.

Inmiddels werd in den *Indépendance Belge* verh... dat sir James Brooke aan de Nederl. regering zij... weerd établissement had te koop aangeboden en hij... weigerend antwoord had bekomen, van waar zijn... lijk drijven en zijne pogingen, om dat établissement a... engelsche, of des noord aan de fransche regerin... verkoopen. Wij behoeven niet te zeggen, hoe die... gues in Engeland-self een nadeeligen indruk beg... te maken.

Dit is dan ook de conclusie van een artikel in de... *ning Star* van de laatste dagen van October:

» Ongetwijfeld, wanneer alle feiten, door sir J... Brooke opgeteld, naauwkeurig zijn, zoo alle voord... die hij zegt, dat zullen voortvloeijen uit eene vereen... met Borneo, verwezentlijkt konden worden, en zo... doel, dat hij wil bereiken, een zoodanig was als door... vaardigheid en menschelijkheid wordt geheiligd, zo... prijs, die hij vraagt, zeer onbeduidend zijn. Doch,... rens de aanbiedingen van dezen teleurgestelden avon... in ernstige overweging worden genomen, zouden e... vraagpunten van zwaarwigtigen aard moeten worde... gelost. Een der eerste zou wezen te bepalen, wel... soort van heerschappij is, die sir James Brooke aan... geland wil overgeven. Wat ons betreft, wij betw... onbepaald de geldigheid van het gezag, dat sir J... Brooke op het gebied van Serawak uitoefent. Wij w... dat hij, sedert vele jaren met der daad zoowel a... naam, die souvereine heerschappij heeft uitgeoefend,... wij weten ook, door welke middelen hij er de reg... van Borneo toegebragt heeft, zijn titel te erkennen... vriendschapstractaten met de koningin van Engelan... sluiten. Deze middelen moeten op nieuw onderzocht w... den, thans nu wij bekend zijn met zekere feiten, ontslu... door ooggetuigen en personen, die een rol hebben gesp... in de onderhandelingen, betreffende den aankoop van... Borneosch gebied.

Wij zijn verzekerd dat, alvorens H. M. te raden... schermvrouw of souvereine te worden van het geb... dat haar wordt aangeboden, alvorens het huis der... meenten, het voorstel te doen 50,000 £ sterling toe... staan, om de uitgeputte schatkist van den engelsc... radjah te vullen en alvorens den engelschen admi... in de Indische Zeeën order te geven, zich als altijd... beschikking van sir James te stellen, de ministers, do... drongen van de verantwoordelijkheid, die op hen rust... naijverig op de eer van onze koningin, zullen onders... doen naar de waarde der aanspraken, waardoor dit... bied is verkregen en naar de zedelijkheid der midde... waardoor het verkregen en behouden is. Zoodanig... derzoek, in dien geest gedaan, zal er toeleiden, uit n... der koningin, de eer te weigeren, die haar aangebo... wordt. Men zal sir James Brooke, zoo hij er lust... heeft, zijne bedreiging laten uitvoeren van zijn Borneo... nederzetting den keizer der Franschen ten verkoop... te bieden, deze zal dan toch weten, dat ditzelfde vo... stel is gedaan aan de nederlandsche regering, die... heeft afgewezen, en de engelsche, waarbij het op de... de wijze ontvangen is."

(*Wordt vervolgd*).

Van den specialen correspondent van den Java-Bo...

Den 11den dezer heeft het indisch genootschap, w... werkkring wij onlangs beschreven hebben, wederom e... algemeene vergadering gehouden, waarin behandeld... worden het onderwerp: » het gemeenteleven der Javan... Door verhindering van een der leden, die dit punt weer... ciaal zou uiteenzetten, is de vergadering hoofdzakelijk... wijd geworden aan eene hoogst belangrijke mededeel... van den heer F. A. van Vlissingen omtrent de kolo... satie. Toen namelijk het ongunstig verslag der Sta... commissie was verschenen, had hij dat stuk en voo... de bezwaren tegen europesche kolonisatie ter beoordeel... gezonden aan den heer van Swieten, gouverneur van S... matra.

Met de laatste mail nu ontving de heer van Vlis... gen een zeer uitvoerigen brief van den heer v. Swie... waarin het verslag der Staats-commissie, vooral wat S... matra betreft, ten eenenmale wordt wederlegd, met m... tiging, om van die beschouwingen zoodanig gebrui... maken, als de heer v. Vlissingen in het belang der... het meest geraden zou oordeelen.

Het geheele stuk is in de vergadering door... heer van Hoevell voorgelezen en er blijkt in hoofdt... ken uit, dat eene zoodanige kolonisatie door eene g...

---

[1]) Behalve te Birmingham zijn ook te Glasgow en elders reeds zoodanige vereenigingen gekomen.

staatkunde wel degelijk wordt geraden, dat er tafelland in massa aanwezig is, waar eene uitmuntende luchtsgesteldheid heerscht; dat de levenskansen voor den Europeaan aldaar volstrekt niet minder zijn dan elders, hetgeen alles met statistieke bewijzen wordt gestaafd, en dat ook onjuist is het beweren, dat de Europeaan, altoos onder zekere voorwaarden en wijze voorzorgen, niet geschikt zou zijn tot veldarbeid. De heer v. Swieten geeft wijders nog andere middelen aan de hand, die geschikt zijn, om eene europesche kolonisatie op Sumatra te doen gelukken en spoort den heer v. Vlissingen en zijne medearbeiders dringend aan, om niet in de zaak te berusten, maar zich op nieuw tot het gouvernement te wenden. Tot zekere hoogte heeft de heer van Vlissingen dit reeds gedaan, daar hij onmiddelijk aan den minister den voornaamsten inhoud van het tegenvertoog des heeren v. Swieten heeft medegedeeld.

Er is overigens besloten, om het stuk in zijn geheel in het Tijdschrift van het Genootschap op te nemen en er daarna wijders de meest mogelijke publiciteit aan te geven.

Met de volgende mail hopen wij in staat gesteld te worden, het stuk-zelf te ontvangen.

— De heer Swoboda, te 's Gravenhage, heeft een instrument vervaardigd van zijne eigene vinding, dat moet strekken, om op eenvoudige manier de maan naauwkeurig waar te nemen. Het bedoelde instrument vergroot 200 maal; de uitvinder hoopt er in te slagen, die vergrooting tot 1000 maal op te voeren, en meent, dat dit instrument van veel belang voor de sterrekunde kan worden.

ENGELAND.

Londen, 16 Oct. De tijding van de eindbeslissing der regentsquaestie te Berlijn maakte hier, even als de eerste regeringsdaad van den prins-regent, welke den minister van binnenlandsche zaken ontslagen en de kamers bijeengeroepen heeft, een levendigen indruk. Men koestert dan ook de hoop, dat hij op den goeden weg verder zal voortgaan, en daartoe al zijne krachten ontwikkelen, in welk geval hij niet zal missen de openbare opinie voor zich te hebben. Daartoe echter moet hij den moed bezitten, den geheelen staatkundigen invloed der *Kreutz-Zeitungspartij* te vernietigen. Doet hij dit, dan zal hij zonder tegenspraak de grondlegger der grootheid van Pruissen en Duitschland wezen. Natuurlijk moet hij dien overgang langzaam leiden; maar heeft hij waarlijk — gelijk zekere partij voorwendt — het wachtwoord daartoe te Warschau geleerd, dan is het niet onwaarschijnlijk, dat Ruslands beheerscher zelf hem den raad gegeven hebbe, zich bij de partij van den gematigden vooruitgang aan te sluiten.

Had vroeger het verschil tusschen Portugal en Frankrijk een levendigen indruk gemaakt, zoo heeft thans het berigt van de wijze, waarop deze botsingen geeindigd zijn, een nog heviger sensatie veroorzaakt. De City namelijk, welke niet slecht de representant van Engelands rijkdom, maar ook van zijn hoogmoed, regtvaardigen waardigheid is, gevoelt zich hierover in hooge mate verbolgen, en schroomt niet er opentlijk voor uit te komen, dat zulk eene schikking, zulk eene transactie, meer kwetsend voor de waardigheid van Engeland dan van Portugal is, als hetwelk te zwak is, om aan de overmoedige eischen van Frankrijk weerstand te bieden. Naar de getroffene overeenkomst toch, zal het zoo onregtvaardig vernederde Portugal de beide vaartuigen uitleveren en daarenboven nog aan Frankrijk eene schadeloosstelling betalen, omdat dit rijk, zich in den mantel des geweids hullende, de wetten der internationale conventie, nopens de afschaffing van den slavenhandel, met een stalen voorhoofd openbaar geschonden heeft.

Bij gevolg is het dan ook Engelands eerste pligt, Portugal in deze twistzaak krachtdadig te ondersteunen. De openbare opinie is daarom ook in Engeland, in zoo hevige mate, opgewekt, dat gij u van den val van Derby kunt verzekerd houden, bijaldien het ministerie zich in dit geval zwak en toegevend zal betoonen, want dit zou, meent men, niet de belijdenis van Portugals zwakheid, maar de blootlegging van Engelands onvermogen voor het oog van Europa wezen.

Deinst dus Derby voor de aanmatigingen van Louis Napoleon terug, dan bereidt hij zich hetzelfde lot, als vroeger Palmerston, door een gelijken misslag.

FRANKRIJK.

Parijs, 22 October. De holsteinsche kwestie schijnt, door de optreding eener mogendheid, die tot dus verre nog niet in het geschil gewikkeld was, van gewigtige beteekenis te zullen worden. Er heeft namelijk reeds vroeger een gerucht geloopen van eene nota, waardoor het zweedsche cabinet zich insgelijks in deze zaak had gemengd, en het schijnt nu aan geen twijfel meer onderhevig te zijn, dat de baron Manderström, zweedsch minister van buitenlandsche zaken, bij onze regering en te gelijk ook bij het engelsche cabinet, eene hoogst belangrijke nota heeft ingediend, betreffende de eventuële houding van Zweden, in geval het tusschen Denemarken en den duitschen Bond tot eene formele afbreking der diplomatieke betrekkingen mogt komen. Het Deensche ministerie moet een confidentieele mededeeling van den inhoud dezer nota uit Stockholm ontvangen hebben. Die inhoud is nu nog wel niet openlijk bekend geworden, maar er schijnt toch genoeg van uitgelekt te zijn, om met eenigen grond te kunnen vooronderstellen, dat, wanneer er ten gevolge van het uitbreken van vijandelijkheden, duitsche bondstroepen den Eider mogten overtrekken, Zweden in zijn eigen belang geen ledig toeschouwer zou blijven. Terwijl men zoowel hier als te Londen het genoemd document zooveel mogelijk tracht geheim te houden, moet het evenwel, naar men zegt, zoowel daar als elders gunstig opgenomen zijn. Hoe het zij, deze optreding van Zweden heeft in allen gevallen zoowel, voor de Duitsche als voor de overige mogendheden, eene belangrijke beteekenis.

De berigten uit Lissabon schijnen alles behalve gunstig voor eene minnelijke schikking met Portugal te pleiten. Er is hier althans van daar eene telegrafische depêche ontvangen, die niets minder meldt, dan dat het fransch gezantschap zich gereed maakt om op reis te gaan. Het britsch escader, onder bevel van den schout-bij-nacht Freemantle, is heden onder zeil gegaan, doch zoo het heet, slechts om eenige evolutien te maken en niet met bestemming naar den Taag. Eene vraag van de Portugesche regering, of de *Donauwerth* en de *Austerlitz*, zoo als sommige Fransche zeeofficieren gezegd moeten hebben, in last hadden de *Charles Georges*, in voorkomende gevallen, met geweld terug te voeren, is door onze regering ontkennend beantwoord.

Alle berigten uit Italië zijn tegenwoordig van dien aard, dat men daar groote gebeurtenissen schijnt te moeten verwachten. Naar men verneemt, zijn thans alle partijen, zelfs de mazzinistische, de eene onder een meer, de andere onder een minder bekend protectoraat, tegen Oostenrijk vereenigd. Wij kunnen dit evenwel nog slechts met alle reserve mededeelen.

De generaal Prim, graaf van Reus, is benoemd tot bevelhebber over de spaansche expeditie tegen de zeeroovers van het Riff.

— Aan het *Journal des Economistes* ontleenen wij het volgende:

Het beginsel van vrijen handel zal in Algerie vooreerst niet zoo ruim worden toegepast, als men in den aanvang mogt verwachten; hetgeen de wet van 11 Januarij 1851 beloofde, is door de toepassing voor een groot deel verloren gegaan. Art. 1 dier wet gaf de voortbrengselen van landbouw vrij; voor die rekbare bepaling is eene opsomming van voortbrengselen in de plaats gesteld, die misschien in den aanvang juist schijnt, maar later, bij toenemende productie van nieuwe voortbrengselen, te kort zal schieten, en zeker zal eindigen met de vrijheid, die regel was, tot uitzondering te maken, en het voor alle gelijk regt in een eng beschermend regt te veranderen. Cijfers toonen genoegzaam de nadeelige verhouding, waarin Algerie nu geplaatst is; de uitvoer van Algerie naar Frankrijk bedraagt slecht een vierde van hetgeen uit Frankrijk in Algerie wordt ingevoerd.

Als wij daarmede het ontwakende China vergelijken, zoo onzacht uit zijn eeuwenlangen opiumroes gewekt, dan is de vergelijking voor Algerie, een land, zoo onmiddelijk onder den invloed der europesche beschaving geplaatst, waarlijk niet gunstig, en wij begrijpen, hoe de *Economist*, bij de beschouwing van het laatste verdrag met China, uitroept: »Wat zullen onze verdedigers van het verbodstelsel zeggen, van een verdrag, dat de hooge muren van China omverwerpt!?

DUITSCHLAND.

Frankfort 20 October. Naar men van goederhand verneemt, wordt thans tusschen Oostenrijk en Rusland onderhandeld, over het sluiten van een nieuw handels en scheepvaartverdrag, daar de termijn van het thans bestaande binnen kort zal afgeloopen zijn.

— Men ziet te Munchen eene koninklijke ordonnantie te gemoet, betreffende de nieuwe verkiezingen, die reeds tegen het midden der volgende maand zullen plaats hebben. De *Mainzer Zeitung* wil weten, dat, indien deze niet in den geest van het ministerie mogten uitvallen, eene gedeeltelijke verandering van het cabinet niet onwaarschijnlijk is.

— De jongste, in de vereenigde zitting der beide huizen, ingekomen boodschap van den prins-regent heeft, door de even ongekunstelde als bepaalde woorden, waarmede daarin alle grondwettige motieven, het regentschap betreffende, worden op den voorgrond gesteld, den allergunstigsten indruk gemaakt. Men erkende daarin den hechsten waarborg voor eene *opregte* handhaving der constitutie, en de krachtigste ontzenuwing van de hoop eener partij, waarop het *plus royaliste que le roi* dan ook ten eenenmale van toepassing is. De magt en het aanzien van Pruissen kunnen, door deze nederlaag der *Kreutz-Ztg.*-partij, in de schatting van geheel Europa slechts winnen en de rijksbanier in het buitenland hoog verheffen. Van daar, dat de harten aller waarlijk vaderland-minnenden met het warmste vuur der dankbaarheid voor den prins-regent vervuld zijn. Men heeft derhalve ook, bij den verschen levensgloed, die thans hier alle partijen doorgloeit, de gegrondste verwachting, dat al het voorbereidende werk reeds heden zal voltooid en alles in gereedheid gebragt zijn, tot het afleggen van den rijks-eed, welke plegtigheid dan ook Maandag reeds op het paleis zal plaats vinden.

— Sommige bladen deelen ons mede, dat de definitive vervanging van den heer von Westphalen, reeds dadelijk na het sluiten van de tegenwoordige buitengewone zitting van den landdag, zal volgen. De minister van staat Flottwell, die het ministerie van binnenlandsche zaken thans *ad interim* waarneemt, heeft de betrekking aanvaard onder uitdrukkelijke voorwaarde, dat hij daarvan weder zoo spoedig mogelijk zou ontslagen worden. Er is nog niet bepaalds over den opvolger van den heer von Westphalen bekend.

ZWITSERLAND.

Bern, 20 Oct. De ontvangst der bonds-commissarissen te Genève was, ingevolge het deswege aan den bondsraad toegekomen berigt, niets minder dan gunstig. Na, daags vóór hun vertrek, den geneefschen staatsraad, door eene dépêche, hunne missie bevattende, van hunne komst verwittigd te hebben, hadden zij zich den volgenden dag in persoon naar dit ligchaam begeven, en op volvoering van het bondsbesluit, het interneren der vreemdelingen betreffende, aangedrongen, doch geen voldoend antwoord ontvangen. Deze houding van het geneefsche bestuur veroorzaakt eene des te grootere bevreemding, omdat het hier toch geene ingewikkelde regtsquaestie, maar de zeer *eenvoudige* vragen geldt: « Heeft de bondsraad, als het hoogste, executieve gezag in Zwitserland, het regt en de bevoegdheid, om een overeenkomstig met zijn pligt genomen, de internationale belangen betreffend besluit, des noods, met geweld te doen eerbiedigen en ten uitvoer leggen? Is de regeling der zaak van de uitgewekenen, binnen den werkkring van den bondsraad, of dien der cantons gelegen? en, ressorteert ook het canton Genève al of niet onder het gezag van dit opperste bestuur? Al deze vragen zijn, met uitzondering van eenige ultra-radicale bladen, door geheel Zwitserland, en wel dermate ter gunste van den bondsraad beantwoord, dat zelfs de stendenraad, die vverzuchtige beschermer der cantonnale regten, de wederspannigheid der geneefsche regering scherp heeft doorgehaald. En echter weigert de dictatoriale regering van Fazy tot haren pligt terug te keeren! Met de gespannenste verwachting, ziet dan nu ook geheel Zwitserland de ontknooping dezer gebeurtenis te gemoet.

— Uit Grindelwald wordt berigt, dat er, bij de jongste verkiezingen der cantonnale jury, behalve de president, niemand in de kiesvergadering tegenwoordig was.

ITALIE.

— Hoewel het officiële dagblad van Napels de authenticiteit van de circulaire van graaf Carafa heeft tegengesproken, waarbij elk denkbeeld aan hervatting der diplomatieke onderhandelingen met de westersche mogendheden verworpen wordt, is men over het algemeen toch van meening, dat die hervatting nog in lang niet zal geschieden. Er wordt gesproken over eene reis van den heer Goyon naar Napels, een gerucht echter, dat niet veel grond heeft.

— Koning Otto van Griekenland is te Corfu met de grootste geestdrift ontvangen; men weet, dat de bewoners der Ionische eilanden nog steeds denken aan eene vereeniging met het koningrijk Griekenland. De lord-commissaris was niet zeer goed geluimd door deze sympathetische ontvangst.

— Uit Venetie wordt, dd. 19 Oct., gemeld, dat de graven Castellani en Freschi, zeer bekend wegens hunne onderzoekingen op het gebied der zijdeteelt, op het punt staan, om eene reis naar China te ondernemen, ten einde hunne nasporingen omtrent dit onderwerp aldaar voort te zetten en na te gaan, of het mogelijk zou zijn de chinesche zijdewormen in Europa over te planten. Van de zijde der oostenrijksche en fransche regeringen zullen alle middelen, welke het beoogde doel bevorderen kunnen, ter beschikking van beide heeren gesteld worden. Zij hebben in last, om voorloopig 20,000 oncen eitjes van zijdewormen uit China naar Europa over te voeren.

— Uit Padua wordt gemeld, dat het openbaar ministerie heeft geappelleerd van het vonnis, gewezen in de zaak der studenten, die de mis voor Orsini hebben doen lezen.

CHINA.

Wij lezen in de *Overland China Mail* van 15 November het volgende:

Het eenige belangrijke nieuws komt van Shanghae, alwaar het Tarief en de Handelsbepalingen, als supplement tot het nieuwe Britsche tractaat met China, door Lord Elgin en de keizerlijke Commissarissen geteekend zijn; laatstgenoemden hadden een antwoord van den keizer ontvangen, waarbij deze het aan hem ter beslissing onderworpen punt toestond. Ingevolge het systeem van geheimhouding, dat door onzen gevolmagtigde wordt nageleefd, is geene officiele kennisgeving omtrent het tarief en de bepalingen gedaan, doch men wil, dat de invoer van opium, tegen betaling van een regt van 30 tails per kist, is toegelaten; de andere regten op den invoer zijn op 5 pCt. ad valorem bepaald, terwijl de uitvoerregten naar een gelijken maatstaf zijn vastgesteld, behalve die op Thee en Zijde, welke op de ouden voet blijven. Daar wij zulk een enorm regt op den uitvoer van Thee in Engeland gesteld hebben, konde Lord Elgin niet wel op eene vermindering van het, in vergelijking zeer geringe, chinesche regt op dat artikel aandringen.

— Op beide oevers van de Yangtsze hebben de rebellen groote verwoestingen aangerigt en men wil, dat zij alle inwoners der stad Luhho, welke zij vroeger nooit hadden kunnen bemagtigen, van kant gemaakt hebben.

De verbetering in den staat van zaken te Canton gaat steeds voort, alhoewel er nog weinig drukte in den handel heerscht; behalve de verkoop van Thee hebben er nog eenige transacties in katoenen manufacturen plaats gevonden. De Gouverneur-Generaal Whang heeft bij eene proclamatie de heropening van den handel toegestaan.

Het volk der stad Canton en hare omstreken gedraagt zich jegens de vreemdelingen rustig. Op den 7den November waren aldaar verscheidene branden uitgebroken, die men aan kwaadwilligheid toeschrijft. Twee groote jonken, aan den aannemer voor de troepen toebehoorende, werden, met een aantal slagtvee en andere levensmiddelen, de prooi der vlammen. De bakkerij werd alleen, ten gevolge der ijverige pogingen van de officieren en manschappen van de kanonneerboot *Starling*, spoedig door de zeelieden van de andere engelsche en fransche schepen bijgestaan, behouden.

— Geene nadere berigten, omtrent de vordering van de vereenigde fransche en spaansche magt te Cochin-China, gewerden ons. Te Manila werden, op den 29sten October, drie gevangen genomen anammesche mandarijnen aan den Kapitein-Generaal der Philippijnen voorgesteld, en het kostte eenige moeite, hun te verzekeren, dat het tegen de gewoonte der geciviliseerde natien strijdt, hunne krijgsgevangenen ter dood te brengen. Zij hadden dan ook, naar aanleiding van het gedrag hunner eigen landslieden en naburen, alle reden om den dood uit handen van hunne overwinnaars te wachten, want twee Fransche R. K. bisschoppen hebben, gedurende de laatste twee jaren, het martelaarschap in centraal Tonquin ondergaan. Een van dezen, Mrs. Melchior, werd, niet later dan op den 28sten Julij van dit jaar, op eene vreeselijke wijze te Tonquin ter dood gebragt. Het verhaal van de hem aangedane folteringen, door de chinesche bladen medegedeeld, is te ontsettend, om onder de oogen onzer lezers te worden gebragt.

— Z. E. Sir John Bowring is vrij ernstig ongesteld geweest en men vermeent, dat hij, na de terugkomst van den Luitenant-Gouverneur, die eene reize langs de kust doet, tot herstel zijner gezondheid naar Manila zal vertrekken.

Korte schets der moeijelijkheden, waarmede de Landhuurders in de Vorstenlanden op Java, van af 1833, voortdurend hebben te kampen gehad.

(*Vervolg van ons vorig No.*)

De toenmalige adsistent-resident de Munnick, in 1834 mede tot Solo geplaatst wordende, volgde ten deze spoedig de lessen van zijn resident, en het was in 1835 onder het bestuur van den heer Mayor, dat de adsistent-resident een reglement ontwierp voor de landverhuur; — de heer Mayor, die toen nog kortelings te Solo en mitsdien niet ten volle bekend was met de ware toedragt der zaak, heeft dat reglement ter goedkeuring aan het gouvernement ingezonden, alhoewel Z.Ed. naderhand dikwerf verklaard heeft dat, zoo Z.Ed. met de zaak bekend ware geweest, hij dat kus,

niet zou geprovoceerd hebben; zijnde de landhuurders dan ook nog weder door Z.Ed. medewerking vrijgesteld van de bepaling, dat de huurcontracten voor een notaris moeten gepasseerd worden, hetgeen door genoemde adsistent was vastgesteld, om daardoor zijn eigen persoon indachtig te zijn.

Dat reglement is door het gouvernement gearresteerd bij resolutie van den 2 April 1836, N°. 14, Bijlage N°. 2, hetwelk in sommige punten wel bezwarend was, doch de landverhuur werd er evenwel, onder die gearresteerde bepalingen, bij toegestaan.

Bij de resolutiën van 2 April 1836, N°. 14, werd de waarnemende resident van Soeracarta, als resident van Djocjocarta, aangeschreven, om te dienen van advies, in hoeverre de bij die resolutiën gearresteerde bepalingen ook voor Djocjocarta konden worden toegepast.

Die resident heeft daaromtrent toen weder in het breede gerapporteerd, waarop gevallen is de resolutie van 22 Augustus 1836, N°. 22 Bijlage N°. 3, waarbij het Gouvernement ten duidelijkste verklaard heeft, dat de Landverhuur in de Vorstenlanden steeds kan worden toegestaan, als voornamelijk ten doel hebbende de vermeerdering van producten voor den handel, en dat daarin geen onstaatkundig nadeel te vinden is.

Ten gevolge van dien, is de Landverhuur dan ook weder te Djocjo in ruimer mate begonnen, en vermits, door het stelsel van cultuur van het Gouvernement bleek, dat zij, die met het Gouvernement contracten in de Gouvernements-residentiën hadden, daarmede steeds goede zaken maakten, werd de zucht tot landhuur zoo te Solo als te Djocjo al grooter en grooter, en werden dus bij voortduring verzoeken aan het Gouvernement gedaan, om vergunning tot het inhuren van landen.

Het indienen van die menigvuldige verzoeken heeft weer eene menigte adviezen en rapporten omtrent de Landverhuur, door verschillende personen, ten gevolge gehad, en is daarop ook door den Gouverneur-Generaal de Eerens geschreven de brief dd. 27 Junij 1839 N°. 114, bijlage N°. 4, waarbij Zijne Excellentie het voorgevallene met de Landverhuur kortelijk aanhaalt, en daarbij voegt: "dat door den Koning uitdrukkelijk en stellig beslist is, dat het huren van gronden in de Vorstenlanden kan worden toegestaan, en de residenten van Solo en Djocjo eindelijk verzocht, hun gevoelen omtrent de Landverhuur nader bekend te maken"

Hieromtrent is alstoen door de heeren residenten Mayor en Valck uitvoerig geschreven, welke rapporten kortelijk werden aangehaald in het daarop genomen besluit van 4 November 1839, N°. 12, Bijlage N°. 5. Door den resident van Djocjocarta is bij zijn rapport echter weder ongevraagd ingezonden een reglement op Landverhuur, welk stuk, nadat daarop de beide residenten nogmaals gehoord waren, alstoen, bij het besluit van 4 November 1839, N°. 12, gearresteerd en de verdere Landverhuur daardoor als ware het verhinderd, ten minste in alle opzigten zoo veel mogelijk bemoeijelijkt werd, en dat, niettegenstaande de Gouverneur Generaal bij eigenhandig schrijven van eenige maanden vroeger te kennen had gegeven, dat het de wil van den Koning was, dat de Landverhuur bleef bestaan, en bij de publicatie van den Commissaris Generaal du Bus aan de vorsten de *vrije beschikking* over hunne landen, *speciaal* ter verhuring aan particulieren, werd gelaten, welke publicatie nog bij geen besluit was ingetrokken.

Na de uitvaardiging van dit reglement, was de Landverhuur zoo goed als geëindigd; door het arresteren dier bepalingen is zij zoodanig bemoeijelijkt, dat weinig of geene personen meer in staat waren dergelijke ondernemingen aan te vangen, terwijl zij, die van de verkregene vergunning gebruik wenschten te maken, nog weder met vele moeijelijkheden te kampen hadden.

Het reglement van 4 November 1839 is in vele punten zoo duister en uiteenloopende, dat men waarlijk niet weet, welke de bedoeling van dit of dat artikel moet zijn; — het is mij bekend, dat de directeur der cultures daaromtrent eens inlichtingen aan den resident van Soeracarta gevraagd hebbende, van dien ambtenaar het antwoord bekwam, dat ook hij de bedoeling van dat artikel niet vatte, als hebbende Z.Ed het reglement ook niet ontworpen.

Bij art. 21 van dat reglement is onder anderen de grootte der landen bepaald, welke men voor het doen van deze of gene onderneming huren mag; men mag derhalve voor eene koffij-onderneming 250 djonken land huren, om eene aanplanting van twee millioen boomen te kunnen doen; heeft men die uitgestrektheid gronds nu gehuurd, zoo moet men dan toch ook gronden hebben voor de bevolking, waarop deze hare cultuur zal kunnen blijven voortzetten en het noodige voor haar onderhoud bekomen; — doch, hoewel nu is voorgeschreven, dat de landhuurders geen volksoploop mogen veroorzaken, hetgeen geheel en al strijdig met hunne belangen zou zijn, zoo wordt zulks door het Gouvernement evenwel anders ingezien. Tot voorbeeld hiervan diene onder anderen het volgende:

De heer van der Schroeff heeft van de landen, welke hij gehuurd heeft, de grootte moeten opgeven in Gouvernements-Bouw; dit is nu wel door Z.Ed. als door ieder ander slechts naar gissing gedaan, en werd mitsdien door Z.Ed. gesteld op 2000 Gouvernements-Bouws van 500 vierkante roeden.

Zoo als uit het Besluit van den Gouverneur-Generaal van den 15 den Mei 1841, N°.32 is op te maken, moeten omtrent de uitgestrektheid dier landen aanmerkingen gemaakt zijn, die de resident Mayor heeft trachten te wederleggen, door te kennen te geven, dat de heer van der Schroeff slechts 1000 Bouws voor den aanleg der koffijtuinen bezigde, en dat de overige 1000 Bouws, die rijstlanden waren, door hem aan zijne bevolking tot haar onderhoud werden gelaten; doch de Regering zag zulks anders in, zijnde, bij besluit van den 15den Mei 1841, N°. 32, aan den heer van den Schroeff slechts goedkeuring verleend op den inhuur van 1000 Bouws, onder kennisgeving, dat dit het maximum was van het bij art. 21 bepaalde, en dat het Gouvernement de noodzakelijkheid niet kent noch inziet, en daaromtrent bij het reglement ook geene bepalingen zijn gemaakt, om van de gehuurde landen gronden aan de bevolking voor haar onderhoud af te staan; volgens dit stelsel zou dus voor de bevolking niets anders overblijven, dan hare inwoning in de Dessa en het genot der daarin staande vruchtboomen; overigens heeft zij niets noodig, de huurder zou zoodoende binnen korten tijd zijn volk zien verloopen en niet dan met huurlingen zijne landen moeten bewerken.

Voor Nederlanders was nu de landhuring gesloten, maar de Chinezen werden ten deze nog steeds stilzwijgend toegelaten; even als over geheel Java, zijn te Djocjo en Solo eene menigte Chinezen in de binnenlanden aanwezig; deze huren onderhands kleine stukken grond, tot aanlegging van kleine suikerfabrieken, en alhoewel zulks bij het reglement van 4 November 1839 verboden is, blijft dit, ten gevolge van de slechte policie, zoowel te Solo als Djocjo, steeds oogluikend voortbestaan.

Dat de Landverhuur nadeelig zoude zijn, doordien de huurders hunne bevolking te hard behandelen, is geheel strijdig met de belangen van den huurder; hoe meer volk hij op zijne landen kan bekomen, des te goedkooper werkt hij, doordien hij daartoe anders huurlingen van afgelegene plaatsen moet bezigen, die natuurlijk ook meer loon vragen dan zij, die in de nabijheid wonen; het is dus in het belang van den huurder, om de bevolking zijner landen zoo goed mogelijk te behandelen, en dit wordt dan ook steeds door allen, die hun waar belang kennen, in het oog gehouden; — door den lezer eene korte beschrijving van hun beheer te geven, zal hij ontwaren, hoe zij in het algemeen voor de belangen hunner ingezetenen zorg dragen. — De ingezetenen der verhuurde landen zijn van alle buitengewone diensten door de huurders vrijgesteld, wordende zulks òf door de huurders afgekocht, of daarvoor ook wel huurlingen genomen, zoodat de opgezetenen geene andere werkzaamheden te verrigten hebben, dan de eenmaal vastgestelde in de koffijtuinen of aan het suikerriet en in de indigo-velden, — de gemeene man is dan ook werkelijk tevreden, wanneer hij verneemt, dat deze of gene Europeaan de landen van zijn eigenaar in huur heeft genomen; van alle knevelarijen der hoofden is hij dan immers bevrijd, want daartegen wordt door den huurder ook zoo veel mogelijk gewaakt. In de Gouvernements-landen is de landbouwer daarentegen aan het verrigten van belangrijke heeren-diensten onderworpen: daar heeft hij zijne landen tot zijn eigen bestaan te bewerken, daar wordt hij genoodzaakt, tegen ontoereikende loonen, tot het bewerken der suiker- en indigo-velden en koffijtuinen; daar moet hij palen ver loopen tot het verrigten van werkzaamheden aan de wegen of, gelijk vroeger, bij de in aanbouw zijnde fortificatiën, waardoor hij soms dagen lang van zijne haardstede verwijderd blijft; — daar eindelijk wordt hij door zijne hoofden gekneveld tot het doen van opbrengsten in geld, zóó als onder anderen voor het opbouwen van steenen post-stations, gelijk in de jaren 1840 1841, enz., in de residentie Samarang plaats vond, en dergelijke meer, hetgeen dan ook ten gevolge heeft, dat de Landhuurders gemakkelijk volk voor hunne werkzaamheden kunnen bekomen, en dat er uit de naburige residentien veel volk naar Solo en Djocjo verhuist, gelijk dan ook sedert 1831 de bevolking, zoowel te Solo als te Djocjo, ontzaggelijk vermeerderd is.

Dat de vorsten en grooten bij de verhuur hunner landen voordeel hebben, is niet te betwijfelen; van de opgezetenen hunner landen bekomen zij de pachten langzaam; wel is waar, hebben zij dan nog de beschikking over het volk, tot het verrigten van werkzaamheden aan hunne huizen, en vorderen bij feesten eenige opbrengst, doch dit alles vinden zij ruim vergoed uit de pachten, die de huurders hun moeten betalen en waarop zij ook voorschotten genieten. Geene landen zijn voor minder dan de dubbele pacht ingehuurd, zelfs vóórdat dit door het Gouvernement bepaald werd; heeft de eigenaar nu, bij huwelijken of geboorten, gelden noodig, dan verzoekt hij eenig voorschot op zijne te ontvangen huur, h[...] geen hem meestal renteloos gegeven en bij termijnen ingehoud[...] wordt. Zij, die dan ook reeds landen verhuurd hebben, verklar[...] onbewimpeld, dat zij daardoor een ruim inkomen genieten.

De voordeelen, welke het Gouvernement van den Landverhu[...] geniet, namelijk door de uitgaande regten, nemen nu ook jaa[...]lijks toe. In 1840 zijn uit de residentie Solo uitgevoerd: 63,0[...] pic. koffij en 18,000 pic suiker. Te Djocjo bestaat de uitvo[...] meer uit indigo, alhoewel nu ook ginds eenige ondernemingen voor de indigo zijn opgerigt. In dit jaar rekent men, dat de opbrengst van So[...]racarta zal zijn circa 75,000 picols suiker, 23,000 pic. koffij en 15.0[...] ℔ indigo. De producten, welke van de in de Vorstenlanden gehuurd[...] gronden komen zijn, als ware het ook nog het eenige, dat voor de particulieren handel overblijft (ik spreek van 1841), daar alle Go[...]vernements-producten aan de maatschappij komen, — en de laatstelij[...] door het Gouvernement afgestane woeste gronden nog geen no[...] menswaardig koffij product opleveren.

(*Wordt vervolgd.*)

SCHEEPSBERIGTEN.

Straat Sunda Doorgezeild.

DATUM.		VLAG.	NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	VAN	DAT M		NAAR
December	9	Engelsch	Kelio	Coolson.	Whampoa	21	November	Londen
″	—	″	Baltasarie.	Callen	Singapore	25	″	Mauritius
″	—	Amerikaansch	Ino.	Plumer	Shanghay	22	″	New-York.
″	10	Fransch	Louis Cézard	Thomas	Manilla	14	″	Havre.
″	—	Engelsch	Unity	Rich.	Singapore	—	″	″
″	—	″	Spray of the Ocean	Slamyhler	Foo-Chow-Foo	—	″	Londen
″	11	″	Gazelle	Bide	Singapore	28	″	Kaap de Goede Hoop
″	—	″	Guyon	Pringle	Batavia	7	December	Swan-River
″	—	Portugeesch	Oceano	de Souza	Macao	22	November	Lissabon
″	—	Nederlandsch	Noordster.	Lutein.	Batavia	2	December	Nederland
″	—	″	Maasstroom	Mellema.	Rotterdam	22	Augustus	Batavia

Aangekomen schepen te *Batavia.*

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN	GEZAGVOERDERS.	VAN		AGENTEN.
December	12	Ned. Indisch	brik	Fathool Main	Sech bin Satrie	Singapore	9 Dec.	B. J. Jacobs.
″	—	Nederlandsch	schip	Eva Johanna	S. van Bochove	Havana	″ Aug.	J. Cezard & Co.
″	—	Ned. Indisch	bark	Lachmadie	Said Hassin	Indramajo	3 Dec.	B. J. Jacobs.
″	—	″	″	Alnoer	Sech Sultan	Samarang	29 Nov.	″
″	—	″	brik	Tjuljoan	J. Hekbing	Rembang	25 ″	Gezagvoerder.
″	—	Balisch	″	Ranganis	C. M. van Nooijen	Samarang	2 Dec.	Van Stooten, Morgan & Co.
″	13	Nederlandsch	bark	Balheer	Moh. Said	Banjermassing	4 ″	Buijs, Jacobsen & Co
″	—	″	schip	Maasstroom	Mellema	Rotterdam	22 Aug.	J. Cezard & Co.
″	14	Ned. Indisch	bark	Maria Anthoinetta	de Winter	Samarang	5 Dec.	B. Kopersmit & Co.
″	—	″	″	Borneo	Thee Kesiang	Banjermassing	22 Nov.	Buijs, Jacobsen & Co.
″	—	″	″	Srie Palembang	Tjia Tjengsin	Van de Oost		″
″	—	Nederlandsch	″	Schuringa	Engelschman	Rotterdam	28 Julij.	
″	—	Ned. Indisch	brik	Rajatul Djaua		Banjermassing	19 Nov.	Buijs, Jacobsen & Co.

In lading liggende schepen te *Batavia.*

VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	BESTEMMING.	AGENTEN.
Nederlandsch	bark	Valparaiso*	H. A. Ellerman	Padang	Haager & Schuurman.
″	″	Eva Johanna*	H. de Boer		″
″	″	Anna Paulowna*	W. Bik Wz.		″
″	brik	Cornelia Hendrika*	C. Jaski		″
″	schip	Cornelis Houtman	J. H. Rolman	Amsterdam	Schimmelpenninck & Co.
″	bark	Pantalon	Bruinzeels		″
″	″	Amelie	Marker		″
″	″	Constance	Kimmerer		″
″	″	Almelo	R. P. Tjebbes		″
″	schip	Acadia	G. Greetkes		″
″	bark	Amboina	W. H. Rosman		Reijnst & Vinju.
″	″	Bezoekie*	van Dieren		″
″	4 mast	schoener Argo*	van Teutem	Bezoekie	″
″	bark	Twee Anthony's*	van Rijn van Alkemade		″
″	″	Alblasserdam	J. [illegible]		Maclaine, Watson & Co.
″	″	Cornelia Smit*	R. Weidenaar		″
″	schip	Susanna en Elisabeth*	C. Ouwehand		″
″	bark	Regina Maria*	S. Ouwehand		″
″	″	Stad Middelburg*	D. D. Ouwehand		″
″	″	Catharina Maria*	Schuchard		″
″	schip	Electra*	H. Wogman	Soerabaja	″
″	″	Zeelandia*	W. Blaakbert		″
″	″	Cheribon*	W. J. Coers		Landberg, Besoet de Bie & Co.
″	″	Johanna Christina*	J. R. de Boer		″
″	″	Louis Meyer*	O. Hazewinkel		″
″	″	Twee Cornelissen	J. G. Arije		″
″	″	President Piate*	J. C. Hartsen		″
″	″	Noord Brabant*	H. R. Bos		″
″	″	President van Ryckevorsel*	C. Vermeij		″
″	″	Cornelia en Geertruida	C. E. Hoeksma		″
″	bark	Voorwaarts*	G. F. Bus		″
″	″	Souburg*			″
″	schip	Nieuwland	D. G. Pott		″
″	″	Elisabeth	H. A. Garms		″
″	bark	Jeannette en Agatha	C. Kleijnaert		″
″	″	Willem III*	C. van der Burg		″
″	brik	Wildeman	A. J. Driest	Soerabaja	Tolson, Hunt & Co.
″	schip	Amsterdam	D. Herderschee	Melbourne	″
″	bark	Maasstede*	H. H. de Boer		van Ommeren, Rueb & Co.
″	″	Susanna*	C. J. Kaleshoek		″
″	brik	Koerier*	J. F. Rotgans		″
″	″	Jan van Galen*	P. de Boer		″
″	″	Rhynvis Feith*	Lammers	Soerabaja	″
″	bark	Constantia*	E. Vonck		″
″	schip	Ternate*	T. Caraz Tz.		″
″	″	Ary Scheffer*	J. G. Kunst	Soerabaja	B. van Leeuwen & Co.
″	″	Johanna Maria Christina	Gorter		Paine, Stricker & Co.
″	bark	Vijf Gebroeders	G. J. Teensma		B. Kopersmit & Co.
″	″	Neptunus*	P. Schuurman		″
″	″	Wilhelmina Lucia*	G. Poolman		″
″	″	Waterloo*	D. Duinker		″
″	″	Eensgezindheid*	B. G. Flik		″
″	″	Ouderkerk a/d. Amstel*	D. H. Kramer		″
″	″	Ida Elisabeth*	H. Kramers		″
″	″	President van Son*	C. Kramers	Padang	″
″	schip	Biesbosch*	J. H. Mugge		″
″	″	Philips van Marnix*	E. van Duijn		″
″	″	Tonia	Zeeman	Nederland	″
″	″	Kosmopoliet	J. Bouten	Nederland	″
″	″	Prins van Oranje*	Hensing		de Weerdt, Ruijl & Co.
″	bark	Abel Tasman*	J. R. Rijken		″
″	″	Tagal*	Göbel		″
″	″	Allegonda Jacoba	Deurholtz		J. Cezard & Co.
″	″	Odina Magaretha	Hazelhoff		″
″	schip	Willem de Eerste	T. J. Niedfeld		″
″	″	Delft*	van Geelkerken		″
″	″	Jedo	van der Hoeven		″
″	bark	Beurs van Rotterdam	T. de Vos		″
″	″	Landbouw*	P. Kleijnenberg		″
″	brik	Anna	van der Valk		″
″	schip	Eva Johanna	von Bochove		″
″	″	Maasstroom	Mellema		″
″	″	Admiraal de Ruijter	B. Koster		E. Moormann & Co.
″	bark	Ferdinandina Emma	Tange	Soerabaija	″
Nederl. Ind.	″	Ameer*	Sech Balfagie	Soerabaja	Buijs, Jacobsen & Co.
″	″	Aladanie*	Goestie Tassim	Cheribon	″
″	schoener	Atiatul Maulah*	Hadjie Ariep	Banjermassing	″
″	″	Mabroek*	Said Madeke	Palembang	″
″	bark	Jenoer*	Mohamad	Cheribon	″
″	″	Justina*	Lim Goansing	Palembang	″
″	″	Faid Alim*	Sech bin Waber	Makasser	″
″	″	Srie Palembang*	Tjia Tjengsin	Palembang	″
″	″	Balhair*	Moh. Said		″
″	brik	Al Osmanie*	Sech Bahasoan	Cheribon	″
″	″	Soesroel Karim*	Sech Awab Said	Samarang	B. J. Jacobs.
″	″	Borsroel Karim*	Said Mohamad	Banjermassing	″
″	bark	Alnoer*	Sech Sultan	Samarang en Soerabaja	″
″	brik	Fathool Main*	Sech Mohamat		″
″	bark	Lachmadie*	Said Hassin	Indramaijo	″
″	brik	Zwaluw*	P. P. Bloem	Japan	Haager & Schuurman.
″	bark	Ellen*	Wentholt.	Samarang	B. Kopersmit & Co.
″	″	Fathool Meujid*	Sech Tambie	Soerabaja	Tolson, Hunt & Co.
Engelsch	schoener	Alice Marten*	Starres.		Hunter, Houghton & Co.
″	bark	Vernon*	Gilbert		″
″	″	Richard Thornton*	J. D. Ramsay		Martin, Dyce & Co.
″	″	Ravensworth*	Applety		Maclaine, Watson & Co.
″	schip	Lord Warriston*	Loox		Morgan, Melbourn & Co.
″	″	Achilles	H. T. Hart		″
″	schoener	Harriet*	Ross.	Cocos Eilanden	Adam & Co.
″	schip	Oxus*	Wallace		″
″	bark	Rory O. More*	Thomas		″
Fransch	″	Mauritius*	Regnier		C. Bahre & G. Kinder.
″	″	Camoens*	Gousseaume	Frankrijk	J. Cezard & Co
Amerikaansch	schip	Robert Patten*	Donnell		Maclaine, Watson & Co.
Hamburg	schoener	Helene*	Range		C. Bahre & G. Kinder.
″	schip	Neumuhlen*	Hener		Metzendorff, Wilmans & Co.
Hanover	″	Kroonprins Ernst August *	Meijer		C. Bahre & G. Kinder.
Zweedsch	″	Cecilia*	Kronhann	Dordrecht	Pitcairn, Syme & Co.
″	brik	Selma*	Larsson		Paine, Stricker & Co.
″	bark	Prince Oscar*	Oberg		″
Deensch	″	Valkyrien*	Strandgaard	Copenhagen	″
″	schip	Hindostan*	Bendixen.		C. Bahre & G. Kinder.

Vertrokken schepen van *Batavia*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	NAAR
December	12	Ned. Indisch	bark	Wilhelmina Cox	M. P. Deibel	Samarang
〃	—	〃	〃	Fathal Hair	Sech Bahalwan	〃
〃	—	〃	〃	Abdol Hassim	Said Alhabassij	Soerabaija
〃	—	〃	〃	Batavia	Tjio Kesiang	Pekalongan
〃	—	Nederlandsch	〃	Provincie Drenthe	H. Beckering	Samarang en Soerabaija
〃	—	Amerikaansch	schip	Merrimac	C. Thurston	Amerika
〃	13	Nederlandsch	bark	Graaf Dirk III	C. J. Rotgans	Amsterdam
〃	14	〃	〃	Grondwet	F. C. Kamminga	Nederland
〃	—	〃	〃	Doelwijk	K. J. Swart	〃
〃	—	Engelsch	schip	Palmerston	J. Peters	Singapore
〃	—	Ned. Indisch	brik	Berkat	Sohot	〃
〃	15	Nederlandsch	bark	Laura en Adèle	von Noël	Samarang en Soerabaija
〃	—	Ned. Indisch	〃	Djoedoel Barie	Sech Aliamerie	Grissee

Aangekomen schepen te *Samarang*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Dec.	3	N. I.	bark	Bientang Anam	D. S. de Gee	Amoy.
〃	—	〃	〃	Djadool Karim	Abdul Sedik	Batavia.
〃	4	〃	stooms.	Banda	A. G. Bosch	Soerabaija.
〃	—	〃	brik	Ratatool Djamiah	Hadjie Said	Bandjermass.
〃	—	〃	bark	Kiem Tiau Hoat	Goe Pingkiat	Batavia.
〃	7	〃	schoen.	Fathal Hair	Said Beladram	〃
〃	—	Ned.	bark	Welvaart	J. N. Mooi	〃
〃	—	〃	〃	Senior	K. L. Swart	〃
〃	8	〃	〃	Julia	A. V. Kolf	〃

Vertrokken schepen van *Samarang*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Dec.	3	N. I.	schip	Sara Eleonora	D. Schuijmer	Batavia.
〃	4	Ned.	bark	Eersteling	Mann	Soerabaija.
〃	—	N. I.	stooms.	Banda	A. G. Bosch	Batavia.
〃	5	〃	bark	Marianne Antoinette	J. Winter	〃
〃	—	〃	〃	Balheer	Moh. Said	〃
〃	—	〃	〃	Kim Hing Sing	Lim Biauwtioe	Grissee.
〃	—	〃	stooms.	Samarang Packet	J. F. Scheel	Batavia.
〃	6	〃	bark	Tjan Goan	sie Ik Hien	Soerabaija.
〃	7	〃	〃	Alrachman	Moh. Seman	Bandjermass.
〃	—	〃	brik	Eljesser	Said Aboebakar	Soerabaija.
〃	9	〃	schoen.	Bientang Toedjoe	C. F. Beasley	Singapore.
〃	—	〃	brik	Ratool Djoeah	Hadjie Said	Batavia.

In lading liggende schepen te *Samarang*.

VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDER.	BESTEMMING.	AGENTEN
Nederlandsch	schip	Ardjoeno	J. F. A. Rapp		Dorrepaal & Co.
〃	〃	Kinderdijk	D. Zwanenburg		〃
〃	〃	Azia	F. Molenaar	Nederland	〃
〃	〃	Welvaart	Mohamat Senan		MacNeill & Co.
〃	〃	Julia	J. N. Mooi	Nederland	Dorrepaal & Co.
〃	〃	Senior	K. L. van der Kolff	Soerabaija	v d Broek & Veeckens.
〃	〃	Fathool Moebarak	S. Segaf		〃
〃	bark	S. van Heel	H. D. Dietz	Nederland	Gezagvoerder.
Nederl. Indie	〃	Justina	M. J. Meijer	Tagal	〃
〃	〃	Fathool Manam	S. Bargebeh	Soerabaija	〃
〃	〃	Djudul Karim	Abdul Rachman Sedik	〃	〃
〃	〃	Bientang Anam	D. J. de Gee	Bandjermassing	〃
〃	〃	Kiem Tiang Hoat	Aoei Bing Kiat		〃
〃	brik	Salim	S. Segaf	Singapore	〃
〃	schoener	Hap Eng	Tan Kie		〃
〃	〃	Fathal Hair	Sech Belladram	Soerabaija	〃

Aangekomen Schepen te *Indramaijoe*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Nov.	30	Ned.	schip	Generaal Michiels	P. G. Visser	Batavia.
Dec.	1	〃	〃	Javaan	H. Munnix	Tagal.

Vertrokken Schepen van *Indramaijoe*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Dec.	1	N. I.	bark	Foolkool Seroer	Sech Bahasoan	Soerabaija.
〃	3	〃	〃	Lachmadie	Said Alhasenie	Batavia.
〃	—	〃	〃	Faid Aliem	Sech Wabar	〃

Aangekomen Schepen te *Cheribon*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Nov.	29	N. I.	bark	Srie Palembang	Tjia Tjiangpin	Palembang.
〃	—	〃	brik	Cheribon Packet	Massingham	Batavia.
Dec.	2	〃	schoen.	Koentool Maas	Djianghok	Tagal.

Vertrokken Schepen van *Cheribon*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Dec.	2	N. I.	brik	Berkat	Sohot	Batavia.
〃	4	Ned.	bark	Kosmopoliet	J. Bouten	Nederland.

Aangekomen Schepen te *Tagal*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Nov.	29	N. I.	bark	Inglie	Kwee Koga	Cheribon.
〃	—	Ned.	〃	Generaal de Stuers	Fokkens	〃
Dec.	1	N. I.	brik	Naarie Madjit	Achmat Segaf	Pekalongan.

Vertrokken Schepen van *Tagal*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
~~Nov.~~	~~27~~	~~N. I.~~	~~bark~~	~~Kim Hingseng~~	~~Lim Biauwtioe~~	~~Grissee.~~
〃	29	〃	schoen.	Koentool Maas	Djiangok	Cheribon.
〃	30	〃	bark	Inglie	Kwee Koga	Grissee.

Vertrokken Schepen van *Pekalongan*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Nov.	30	N. I.	brik	Pasekan	Tan Siauking	Batavia.

Aangekomen Schepen te *Sumanap*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Nov.	22	N. I.	schoen.	Caroline	Pa Achmad	Panaroekan.
〃	—	〃	brik	Fathal Haer	Sech Drahim	Batavia.

Aangekomen Schepen te *Tjilatjap*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Dec.	2	Ned.	bark	H. Liduina	A. van Brink	Batavia.

Vertrokken Schepen van *Tjilatjap*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Nov.	30	Ned.	bark	Vrede	ter Bruggen	Rotterdam.

Vertrokken Schepen van *Panaroekan*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Nov.	20	N. I.	kotter	Little Tot	Katjoong	Soerabaija.

Aangekomen schepen te *Patjitan*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Nov.	25	Ned.	schip	H. Vincentius v Paulo	K. H. de Groot	Soerabaija.

Aangekomen Schepen te *Pasoeroean*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Nov.	26	Ned.	schip	Oceaan	E. Poestkoke	Soerabaija.
Dec.	4	N. I.	schoen.	Bella	Juno	〃
〃	—	〃	kotter	Little Tot	Katjoong	〃
〃	6	Ned.	schip	Vice-Admiraal Gobius	van der Linden	Probolingo.
〃	—	〃	〃	Phoenix	J. Johansen	Soerabaija.
〃	—	〃	〃	Willem de Zwijger	van der Dries	Batavia
〃	—	N. I.	kotter	Krabbe	Mardam	Soerabaija.

Vertrokken Schepen van *Pasoeroean*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Dec.	2	Ned.	schip	Nova Zembla	Hordijk	Batavia.
〃	—	〃	〃	Elise en Susanna	J. van Boven	Rotterdam.
〃	4	N. I.	schoen.	Bella	Juno	Grissee.
〃	—	〃	kotter	Little Tot	Katjoong	Soerabaija.
〃	7	〃	〃	Krabbe	Mardam	Sumanap.

HANDELSBERIGTEN.

Te BATAVIA, den 14den December 1858.

Koffij, Java *f* 32,—
—— Padang *f* 32,— @ *f* 33,—
Rijst, Indramaijoe *f* 160,— @ *f* 180,—
—— witte Batavia 1ste kwaliteit, *f* 135,— @ *f* 150,—
—— 〃 〃 2de 〃 *f* 120,— @ *f* 130,—
—— Carga *f* 90,— @ *f* 110,
Suiker, witte N⁰. 16. *f* 18.50 Te Socrababija afgedaan 2000 pic. @ *f* 18.—
Arak, *f* 65,— @ *f* 70,—
Wisselkoers op Holland 103 @ 103.50 6 maanden dato.
〃 op Engeland, *f* 11,30 6 maanden zigt.
Vrachten: Ardjoeno bevracht door de factorij der N. H. M. @ *f* 42.50 voor suiker en koffij te Samarang.

Te SAMARANG, den 10den December 1858.

Koffij, *f* 32,—
Suiker N⁰. 16, *f* 18,—
Indigo, *f* 4,30 prima qualiteit afgedaan.
Koehuiden, *f* 60,— @ *f* 65,— ℘ kodie oplevering geb. Zonder voorraad.
Buffelhuiden, *f* 60,— @ *f* 65,— ℘ kodie oplevering geb. Zonder voorraad.
Staart Peper, *f* 58,— niet voorhanden.
Rijst ordinair wit, *f* 125,— ℘ k. @ 28 picol. zond. zak.
〃 carga 〃 〃 105,— @ *f* 110,— idem.
Klapper Olie *f* 16,—
Katjang 〃 *f* 14,50
Rotting *f* 7,— @ *f* 8,— voor Bandjermassing.
Kadjang Matten, *f* 10,—
Wisselkoers op Holland 6/m. dato 102.
Agio op papierengeld ½ @ ¾ %.

Te SOERABAIJA, den 8sten December 1858.

Suiker N⁰. 16 ℘ picol *f* 18,—
Koffij ℘ picol, *f* 31,— nominaal.
Rijst, (witte) ℘ koyang *f* 110,— @ *f* 125,—
〃 (carga) 〃 〃 *f* 135,— @ *f* 150,—
Koehuiden ℘ 100 stuks, *f* 200,— @ *f* 300,—
Arak. ℘ legger, *f* 50,—
Klapper olie ℘ picol, *f* 15,—
Wisselkoers, Pari
Rotting, *f* 7,50 @ *f* 8,—
Olie (Klapper) ℘ picol, *f* 15.—
〃 (Katjang) ℘ picol, *f* 12.—

Te PASOEROEAN, den 1sten December 1858.

Suiker N⁰. 16, ℘ picol *f* 18,—
Rijst, (witte) ℘ koyang *f* 180,—
Id. (carga). 〃 〃 〃 130,—
Olie, (klapper) 〃 pic. 〃 19,—
Id. (katjang) 〃 〃 〃 17,—
Wisselkoers, pari.

Den 8sten December, waren in de Gouvernements Pakhuizen afgeleverd uit den oogst van 1858.

Van de Fabriek.	Getalbouws	Gouv. levering Picols Suiker		vrije beschikking,
Wangoon Redjo.	407.	10,582	a.	6,909-29
Ardjosarie.	471.	12,524-41		
Ardie Redjo.	363.	14,719-72		
Yosowilangoon.	307.	7,364-46		
De Hoop.	433.	9,723-54		
Djacatra Oost.	490.	9,899	a.	18,394-82
De Onderneming.	425.	11,050-06	a.	16,675-61
Wonoredjo.	423.	12,186-02		
~~Kloerahan.~~	~~368.~~	~~12,204-01~~	~~a.~~	~~9,059-08~~
De Goede Hoop.	245.	4,860-15	a.	10,256-46
Gaijam.	423.	10,998-30		11,027-61
Becassie Oost.	292.	7,884-40	a.	9,602-77
Dankbaarheid.	294.	7,056-01	a.	5,068-59
Soekaredjo.	300.	7,500-11	a.	10,665-27
Kawisredjo.	300.	11,372-20		
Sarieredjo.	150.	3,000-32	a.	4,201-28
Pleret.	321.	10,272-13	a.	3,493-22
Te zamen	6002.	160,203-44 pic. Suiker.		105,244-96
		158,577-02 〃 Koffij.		

NB. van de fabrieken met *a*. geteekend is de Gouv. levering afgeloopen. Alle fabrieken hebben afgemalen.

Restant Producten in 's lands pakhuizen, den 8sten December 1858.
70,773-27 pic. Suiker, oogst 1858.
78,307-59 〃 Koffij 〃 1858.

HANDELSBERIGTEN.

Aan- en Uitvoer te Batavia *van den* 28 *November tot en* 2 *December* 1858.

Aanvoer.

Van Nederland per Ned. schip *Provincie Drenthe*, gez. Beckering, agt. Schimmelpenninck en co.

100 vn. kop. munt, 2/m. marm. steenen, 200 vn. meel, 169 bn. zakken, 100/m. metselsteenen, *N. H. M.*
32 coll. provisien, 1 doos goudgeld, *Tiedeman en van Kerchem.*
105 coll. manufact., 11 do. parfumerien, 100 vs. spijkers, 525 ks. zeep, *Arnold en Zn.*
50 vn. bier, *T. Crone, van der Beek en co.*
25 pakk. garens, 37 coll. manufact., 5 do. leder, *Busing, Schröder en co.*
1 kt. modewaren, *van Ommeren, Rueb en co.*
106 coll. provisien, *Pakud*
44 ks. bitter, *Hauger en Schuurman.*
6 kn. zwavel zuur, *Wm. Specht Grijp.*
13 coll. provisien, *Blom van Heel.*
15 coll. manufact., 3 do. zijdenstoffen, 1 do. speelgoed, *Engelhard en co.*
10 coll. diversen, *John Pryce en co.*
3 coll. manufact., *Peltkamp, Mispelblom en co.*
6 coll. manufact., 20 ks. kaarsen, 4 do. kaas, *Landberg, Bezoet de Bie en co.*
1 kt. diversen, *van Riet en ter Gouw.*
1 kt. drukletter, *W. Bruining.*
25 pijp. bier, 200 vs. boter, 1000 marm. steenen, 1 kt. manufact., 48 coll. provisien, *Cassalette en co.*
25 vn. bier, 40 kn. madera, 1 do. hoeden, *Gezagvoerder.*
4 coll. schilderijen, *Order.*
75 keld. genever, 150 vs. boter, 56 vn. bier, *J. Cezard en co.*
52 bn. bier, 50 led. leggers, 5 kn. aardewerk, 1 do. kramerijen, 69 vs. boter, 150 keld. genever, 44 ks. bitter, *Lading voor Samarang.*
5 bn. bier, 9 ks. provisien, 100 vs. boter, 44 ks. speritus, 3 do. provisien, *Lading voor Soerabaija.*

Van Amsterdam per Ned. schip *Laura en Adele*, gez. von Noël, agt. C. Bahre en G. Kinder.

100 vn. kop. munt, 10 do. zilv. do. 103/m. steenen, 68 bn. zakken, 5 kn. bloempotten, *N. H. M.*
26 coll. gouv. goederen, *Gouvernement.*
1 pak goudenspecie 2 kn. manufact., 10 bn. rood garen, 3 kn. leder, 1 do. koetsierhoeden, 1 do. kantoorbeh., 1 do. laken, 1 do. gem kleeden, 1 do. flanel, 10 do. spiegeltjes, 1 do. lantaarns, 3 do. koffij machines, 5 do. papier, 6 do. kousen, *Arnold en Zn.*
25 vn. bier, *Landberg, Bezoet de Bie en co.*
10 vn. suikerbrood, *B. Kopersmit en co.*
1 kt. sigaren, *Wijthoff.*
50 led. leggers, *Agenten.*
50 vn. bier, *T. Crone, van der Beek en co.*
30 coll. manufact., *Busing, Schröder en co.*
2 coll. manufact., *Engelhard en co.*
3 kn. wijn, *Keuchenius.*
3 kn. wijn, *Mijnssen.*
45 coll. manufact., *E. Moormann en co.*
10 coll. manufact., *Tolson, Hunt en co.*
4 kn. vleesch, *van Riet en ter Gouw.*
6 coll. manufact., *Dümmler en co.*
20 coll. medicijnen, *Wm. Specht Grijp.*
14 led. leggers, 5 coll. ijzerwerk, 8 kn. bladkoper, 40 vs. spijkers, 3 vn., 2 pakk., koopmanschappen, *Jacometti en co.*
236 assen. 1 kt. ijzerdraad, *Metzendorff, Wilmans en co.*
1 kt. machines, *Consalves.*
10 kn. machines, *Ament.*
62 coll. machines, *Sieburg.*
2 coll. machines, *Order.*
490 coll. gouv. goederen, *Voor Samarang.*
51 coll. diversen, *Voor Soerabaija.*

Van Nederland per Ned. bark *Ida Elisabeth*, gez. Kramer, agt. B. Kopersmit en co.

780 tonn. steenkolen, *W. Cores de Vries.*

Van Japan per Ned. bark *Cornelia Hendrika*, gez. Jaski, agt. Hauger en Schuurman.

2178 pic. boomwas, 431 do. kamfer, 756 zakk. tarwe, 15 kn. zijde, *Agenten.*
150 pakk. bezems, 10 kn. soija, 50 ps. pajongs, *Order.*

Van Hamburg per brik *Schiller*, gez. Saltzhom, agt. Pandel en Stiehaus.

4 kn. diversen, *von Schierbrandt.*
1 kt. koopmanschappen, *Wermuth en co.*
1 kt. boeken, *E. Moormann en co.*
2 kn. diversen, *Order.*
10 kn. zeildoek, 2 do. manufact., *Metzendorff, Wilmans en co.*
4 kn. koopmanschappen, *C. Bahre en G. Kinder.*
125 keld. lijnolie, 25 do. verfwaren, 292 vn. do. 17 kn. manufact., 2 do. piano, 2 do. leder, 15 do. provisien, 394 kn., 149 pakk., 316 vn. koopmanschappen, 2 kn. papier, 1 do. gordijnen, 300 do. cognac, 100 do. shery cordial, 20 vn. hagel, 156 stukk. lood, *Agenten.*

Van Amsterdam per Ned. schip *Ary Scheffer*, gez. Kunst, agt. B. van Leeuwen en co.

88 kn. wijn, 2 do. azijn, 20 md champagne, *Z. E. de Gouverneur-Generaal.*
9 coll. manufact., *B. Kopersmit en co.*
25 pijp. bier, 2 kn. provisien, *van der Meulen en co.*
16 kn. manufact., 1 do. modewaren, *Paine, Stricker en co.*
10 kn. manufact., *T. Crone, van der Beek en co.*
10 pijp. bier, *John Pryce en co.*
50 vs. boter, *J. Cezard en co.*
5 kn. bier, *van Deutsch.*
1 kt. glaswerk, *Landberg, Bezoet de Bie en co.*
1 kt. laken, *van Riet en ter Gouw.*
1 kt. busten, 62 do. manufact., *Order.*
7 oxh. bier, 40 kn. do. 40 vs. boter, 50 kazen, 34 hammen, 3 ps. ger. vleesch 12 vs. rolpens, 30 kn. glaswerk, 400 do. vensterglas, 7 do. spiegels, 12 do. loper, 3 do. spijkers, 100 do. blik, 1550 stav. ijzer, 27 do. manufact., 76 koll. do. 10 bn. garens, 50 kn. wijn, 36 fusten do. 4 kn. papier, *Agenten.*
60 vs. loodwit, *Dümmler en co.*
2000 md. bier, *E. Moormann en co.*

Voor Soerabaija.

200/m. steenen, *Agenten.*
9 ijzeren assen, 1 brandspuit, *Adam en co.*
21 coll. manufact., 4 bn. do. 3 do. koopmanschappen, *Schimmelpenninck en co.*
10 kn. koopmanschappen, *P. Kervel en co.*
10 kn. manufact., *B. J. van Eck en co.*
3 kn. speelgoed, *Hamelberg.*
1 kt. koopmanschappen, *Order.*
5 vn. vijlen, *Benier.*

Van Nederland per Ned. bark *Bezoekie*, gez. Lammarts van Bueren, agt. Reijnst en Vinju.

37 pijp. genever, *N. H. M.*
20 kn. gouv. goederen, *Gouvernement.*
151 last steenkolen, 2 pakk. goeniezakken, 1000 keld. genever, 410 vs. boter, 25 led. leggers, 13 kn. wijn, 20 do. haring, *Agenten.*
7 kn. meubelen, 4 do. provisien, *v. d. Wijck.*
3 coll. schrijfbeh., *G. Kolff en co.*
17 coll. kramerijen, 2 do. manufact., 3 do. leder, *C. Bahre en G. Kinder.*
18 kn. wijn, *Hauger en Schuurman.*
18 kt. wijn, *van Ommeren, Rueb en co.*

Van Nederland per Ned. brik *Golf van Benin*, gez. Grafthuis, agt. van Ommeren, Rueb en co.

3 kn. paarden leidsels, 60 ankers groentens, 20 ks. zuren 8 do. gedr. vruchten 4 do. ansjovis, 100 hammen, 2 ps. ribben, 3 kn. provisien, *Agenten.*
9 kn. provisien, 5 vn. azijn, *S. B. van Kleeff en co.*
100 vs. boter, *John Pryce en co.*
100 vs. boter, *Schimmelpenninck en co.*
50 keld. genever, *Maclaine, Watson en co.*
2 ks. diversen, *van Son.*
1 kt. manufact., *J. Cezard en co.*
1 kt. manufact., *Dümmler en co.*
1 kt. manufact., *Pandel en Stiehaus.*

Van Amsterdam per Ned. bark *Salatiga*, gez. Besier, agt, Schimmelpenninck en co.

100/m. metselsteenen, *N. H. M.*
55 led. leggers, *J. Cezard en co.*
4 kn. meubelen, *Walen.*
10 led. leggers, *Order.*
200 kn. wijn, 4 fusten do. 34 md. min water, *Agenten.*

Van Manilla per Amerik. schip *Menimac*, gez. Thienlau, agt. Maclaine, Watson en co.

12913 zakk. suiker, 2500 bn. hennep. 109 do. huiden, 117 do. gem. do. 796 pic. sapanhout, 1919 bos. rotting, *Lading voor New-York.*

Uitvoer.

Naar Nederland via Samarang en Soerabaija per Ned. bark *S. van Heel*, gez. Dietz, agt. Paine, Stricker en co.

100/m. metselsteenen, 1 kt. kleedingstukken, 12 coll. molton dekens, 100 vn. kop. munt, *Aan boord geblleven lading.*
80 kn. amphioen, 67 coll. milit. goederen, 1 kt. geneesmiddelen, *Gouvernement.*

Voor Nederland.

450 pic. tin, *N. H. M.*

Naar Nederland per Ned. bark *Macasser*, gez. Rip, agt. J. Cezard en co.

50 pic. rotting, *Dorrepaal en co.*
1200 pic. koffij, 100 do. rotting, 6050 do. suiker, *O. I. M. v. Adm. en L.*

Naar Nederland via Tjilatjap per Ned. schip *Koning en Vaderland*, gez. van Bruggen, agt. de Weerdt, Ruijl en co.

350 pic. tin, 80 do. rotting, *N. H. M.*

Voor Tjilatjap.

2 kn. provisien en dranken, *John Pryce en co.*
15 vs. spijkers, 6 vn. teer, 10 kn. champagne, 50 vs. boter, 17 kn. rhijnwijn, 50 keld. genever, *Landberg, Bezoet de Bie en co.*
2 kn. diversen, 3 pakk. zakken, *Tiedeman en van Kerchem.*
1 vt., 1 kt. bier, 3 vs. boter, 1 kt. cognac, 1 keld. genever, 1 kt. wijn, *van der Meulen en co.*
54 coll. gouv. goederen, *Gouvernement.*
1 kt. wijn, 2 vs. boter, 1 kt. provisien, *S. B. van Kleeff en co.*
1 kt. cambrics, *E. Moormann en co.*
2 vn. koolteer, *N. H. M.*

Naar Hamburg per Hamb. schip *Osnabruck*, gez. Wolff, agt. C. Bahre en G. Kinder.

148 pic. rotting, 8640 do. rijst, 200 kn. Jav. thee, 11 do. rariteiten, *Metzendorff, Wilmans en co.*
194 ℔ cochenille, 2 kn. schildpad, 1 do. paarschelpen, 3 bn. satin, uit entrep. *Agenten.*
12/m. Man. sigaren, uit entrep. *Abeelen, Dennison en co.*

Naar Nederland per Hanover bark *Luneburg*, gez. Woortman, agt. E. Moormann en co.

609 pic. suiker, 115 do. rotting, 4862 do. rijst, 53 do. hennep, 100 do. gom copal, 600 ps. buffelhuiden, uit entrep. *Agenten.*

Naar Nederland per Bremer schip *Therese*, gez. Hohente, agt. C. Bahre en G. Kinder.

150 led. arak, 9754 pic. rijst, 246 do. rotting, *Agenten.*

Naar Nederland via Pasaroean per Ned. bark *Zeemeeuw*, gez. Biesthorst, agt. Hauger en Schuurman.

31 coll. provisien, 2 ankers azijn, 1 tros touw, uit entrep. *B. Kopersmit en co.*
140 pic. rotting, 2 vs. lood, 3 bladen koper, 1 anker azijn, 1 ton teer, 4 vs. saucijs, 2 tross. touw, 1 rol scheerdoek, *Agenten.*
9 coll. gouv. goederen, *Gouvernement.*

Naar Muntok en Riouw per Ned. schip *Johannes Anthonius*, gez. Metz, agt. Landberg, Bezoet de Bie en co.

167 coll. gouv. goederen, 500 tonnen steenkolen, *Gouvernement.*
11 kn. koopmanschappen, *Sech Abdulla bin Said Basalame.*
1 kt. regaal, 25 keld. genever, uit entrep. *Reynst en Vinju.*
100 keld. genever, uit entrep. *B. van Leeuwen en co.*
60 keld. genever, 1 vt. wijn, 2 do. bier, 2 do. afget. do. 2 kn. brandij, 1 do. diversen, 3 do. bitter, 1 do. inkt, 1 do. rosewater, 1000 kurken, 2 kn cognac, 100 ℔ suiker, *John Pryce en co.*

Naar de Lampongs per Ned. bark *Christiaan Louis*, gez. de Vos, Schimmelpenninck en co.

64 koeijen, 1000 pic. rijst, 1 paard, 10 ks. zeep, 3 zakk. kurken, 4 tonn. olie, 10 vs boter, 10 pic. aardappelen, 5 kn. sla olie, 12 coll. provisien enz., 3 zakk. peper, 8 keld. azijn en reusel, 3 krandj. tamarinde, 3 vn. meel, 3 pic. koffij, 7 kn. thee, 3 krandj. suiker, 1 rol touw, 15 fl. arak, 1 vt. eijeren, 3 bier, 1 vt. wijn, 3 do. azijn, *W. Kuipers.*
102 coll. gouv. goederen, *Gouvernement.*
30 keld. genever, 5 kn. wijn, 12 vn. bier, 1 kt. bitter, 1 do. pijpen en sigaren, 1 do. zeep, *van der Meulen en co.*

Naar Muntok per N. I. bark *Ydroesie*, gez. Said Abd. bin Alie Bafagie.

4775 pic. rijst, *Said Moh. Aijdiet.*
25 pic. klapp. olie, *Schimmelpenninck en co.*

Aangekomen Passagiers te Batavia,

van den 11 tot en met 14 December 1858.

Met de Ned. Ind. brik Fathool Main, kapt Sech Oemar bin Satrie, 135 Hadjies en 7 Arabieren van Singapore.

Vertrokken Passagiers van Batavia.

van den 11 tot en met den 14 November 1858.

Met de Ned. bark Grondwet, kapt. F. C. Kamminga, de A. Fers naar naar Nederland.

Snelpersdruk van H. M. van Dorp, te Batavia.

Vertrokken schepen van Samarang.

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Dec. 3	N. I.	schip	Sara Johanna	D. s Jagnier	Batavia.
" 4	Ned.	bark	Hoeksteng	Mann	Soerabaja.
"	N. I.	schoen.	Banda	A. G. Rosch	Batavia.
"	"	"	Marianne Antoinette	J. Winter	"
"	"	"	Bintoel	Moh. Noer	"
"	"	"	Kian Hing Hoo	Lim Tjoe Tjoe	Grissee.
"	"	schoen.	Samarang Packet	J. ...	Batavia
" 6	"	bark	Tjan Goean	Sie Ik Hoen	Soerabaja.
"	"	"	Abdelrahman	Moh. Noerim	Bandjermasin.
"	"	brik	Express	Said Abdoelkasim	Soerabaja.
" 9	"	schoen.	Hooklong Pealine	Oei ... Hong	Singapore.
"	"	brik	Kaliwel Djadi	Haagie Noel	Batavia.

In lading liggende schepen te Samarang.

NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	BESTEMMING.	AGENTEN.
[illegible]	[illegible]	Nederland	Coteraal & Co.
[illegible]	[illegible]	Nederland	Mac Neill & Co.
[illegible]	[illegible]	Soerabaja	Tengesael & Co.
[illegible]	[illegible]	Ned. Oosterh.	Koopmanscompagnie.

Te SOERABAJA, den 6sten December 1858.

Suiker N°. 10 à ƒ 18,—
Koffij ƒ 31 — ...
[illegible]

Te PASOEROEAN, den 1sten December 1858.

Suiker N°. 10, ƒ ... ƒ ...
Rijst, ... ƒ 120,—
[illegible]

Den 8sten December, waren in de Gouvernements Pakhuizen afgeleverd uit den oogst van 1858.

Van de Fabrieken.	Getalbouws	Gouv. levering Picols Suiker		vrije beschikking.
Wangoon Redjo.	407.	10,252	a.	6,609-29
Ardjosarie.	471.	12,324-41		
Artrie Redjo.	368.	14,719-72		
Toenwidingoon.	367.	7,501-45		
De Hoop.	488.	9,725-54		
Djeeten Oost.	490.	9,509	a.	15,384-52
De Onderneming.	424.	11,040-06	a.	16,875-61
Wonoredjo.	428.	9,156-02		
Kleredjan.	368.	1,843-01	a.	9,050-02
De Goede Hoop.	215.	6,868-15	a.	10,236-45
Gadjam.	428.	10,990-30		11,027-01
Bernasie Oost.	207.	7,864-10	a.	9,802-71
Doekoeboeh.	201.	7,056-61	a.	5,665-59
[illegible]	303.	7,300-11	a.	10,866-27
[illegible]	300.	11,772-20		
[illegible]	130.	6,040-02	a.	4,291-24
Pleret.	221.	10,775-18	a.	3,499-22
Te zamen	6064.	160,706-11 pic. Suiker.		107,941-06
		187,877-02 " Koffij.		

N.B. van de fabrieken met a. geteekend is de Gouv. levering afgeloopen. Alle fabrieken hebben afgemalen.

Restant Produkten in 's lands pakhuizen, den 8sten December 1858.

70,738-27 pic. Suiker, oogst 1858.
[illegible] " Koffij " 1858.

Aangekomen Schepen te Indramajoe.

DAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
1.	[illegible]	[illegible]	P. G. Kasuer	Batavia.
		[illegible]	[illegible] Minnow	[illegible]

Vertrokken Schepen van Indramajoe.

DAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]

Aangekomen Schepen te Cheribon.

DAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
1.	[illegible]	[illegible]	Tjia Tjoengpie	Palembang.
	brik	[illegible]	Massaren	Batavia.
	schoen.	[illegible]	Djiboglon	Tagal.

Vertrokken Schepen van Cheribon.

DAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
1.	brik	Bryant	Sabot	Batavia.
	bark	Rampgezind	J. Bouten	Nederland.

Aangekomen Schepen te Tagal.

DAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
1.	bark	Ingalie	Kwee Koga	Cheribon.
1.	"	Generaal ...	Hoklong	"
1.	brik	Naarie Madjat	Achmat Segaf	Pekalongan.

Vertrokken Schepen van Tagal.

DAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
1.	bark	Kim Hingsong	Tan Thoaw Hoo	Grissee.
	schoen.	Soerabaja Mas	Ignatjoh	Cheribon.
	bark	Ingalie	Kwee Koga	Grissee.

Vertrokken Schepen van Pekalongan.

DAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
1.	brik	Pangkan	Tan ... Ang	Batavia.

Aangekomen Schepen te Samarang.

DAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
1.	schoen.	Caroline	Pa Achmad	Pamanoekan.
	brik	[illegible]	[illegible]	Batavia.

Aangekomen Schepen te Tjilatjap.

[illegible]

Vertrokken Schepen van Tjilatjap.

[illegible]

Vertrokken Schepen van Pamanoekan.

[illegible]

Aangekomen Schepen te Patjitan.

[illegible]

Aangekomen Schepen te Pasoeroean.

[illegible]

Vertrokken Schepen van Pasoeroean.

[illegible]

HANDELSBERIGTEN.

Aan- en Uitvoer te Batavia van den 25 November tot en 2 December 1858.

Invoer.

Van Nederland per Ned. schip ... kapt. ... Bekkering. agt. Schimmelpenninck en Co.

100 vt. Kop. ... 2 vt. ... 250 vt. meel, 160 bn. ... 100 m. metselsteenen, N. H. M.

[illegible]

Uitvoer.

Naar Nederland via Samarang en Soerabaja per Ned. bark ... gez. ... agt. Dorrepaal en co.

[illegible]